

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه
۱۴۰۳/۰۲/۲۸

آزمون ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

نام و نام خانوادگی:	شمارنده:
تعداد سؤال: ۶۰	مدت پاسخ گویی: ۶۵ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۲۰	۱	۲۰	۳۰
۲	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳)	۲۰	۲۱	۴۰	۲۰
۳	اجباری	جامعه شناسی (۳)	۲۰	۴۱	۶۰	۱۵

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم تونزنده جانی، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، امیر زراندوز، سعید عزیزخانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، امیر محمودیان، ابراهیم نجفی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، سید علیرضا علویان، فرهاد فروزان کیا، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، آرش مرتضائی فر
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، حسین رضائی، حسین شجاع‌الدینی، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، آیدین مصطفی‌زاده، حامد مقدس‌زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	علی آقاجان پور، علیرضا پدram، امیرحسین کاروین، محمد ملک‌آبادی‌زاده، جواد میریلوکی
فلسفه	محمد آقاصالح، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌نقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنکور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزنده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، علی مرشد، محمد حمیدی	عباس مالکی	الهه شهیازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	آرش مرتضائی فر	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه‌حسینی	کوثر شاه‌حسینی	فاطمه صفری	آرش مرتضائی فر، مهتاب شیرازی	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	—	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار	زهرا دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	علیرضا نصیری	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد	علی زیبا	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

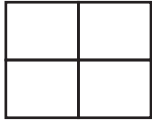
ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

۱- می‌خواهیم به کمک رنگ‌های قرمز، سفید و آبی مربع‌های زیر را رنگ بزنیم، به طوری که هیچ دو مربع مجاور (دو مربع که در یک ضلع مشترک

باشند) هم رنگ نباشد و از هر سه رنگ استفاده می‌کنیم. این کار به چند طریق ممکن است؟

۱۸ (۱)

۲۰ (۳)

۲- با حروف کلمه «قلم‌چی» چند کلمه سه حرفی می‌توان ساخت که در آن دقیقاً دو حرف نقطه‌دار وجود داشته باشد؟ (تکرار حروف مجاز نیست.)

۱۰ (۱)

۱۶ (۳)

۳۰ (۲)

۱۸ (۴)

۳- تعداد زیرمجموعه‌های ۵ عضوی مجموعه اعداد طبیعی یک‌رقمی به طوری که حاصل ضرب اعضای آن مضرب ۳ باشد، کدام است؟

۲۵۲ (۱)

۱۲۰ (۳)

۲۱ (۲)

۳۱ (۴)

۴- تاس سالمی را پرتاب می‌کنیم. اگر ۱ یا ۲ بیاید یک سکه، اگر ۳ یا ۴ بیاید دو سکه و اگر بیشتر از ۴ بیاید چهار سکه پرتاب می‌کنیم. پیشامد آن که

حداقل یک سکه «رو» بیاید، چند عضو دارد؟

۳۸ (۱)

۳۶ (۳)

۴۰ (۲)

۴۴ (۴)

۵- می‌خواهیم ۵ توپ به شماره‌های ۱ تا ۵ را درون ۶ جعبه A, B, C, D, E و F قرار دهیم. چقدر احتمال دارد که حداقل ۳ جعبه خالی

باشد؟

۳/۵ (۱)

۵/۱۸ (۳)

۴/۹ (۲)

۱۱/۳۶ (۴)

۶- درون کیسه‌ای ۵ مهره قرمز، ۳ مهره آبی و ۴ مهره سبز قرار دارد. ۳ مهره به تصادف از کیسه خارج می‌کنیم، احتمال آن که حداقل ۲ مهره قرمز

باشد، کدام است؟

۴/۱۱ (۱)

۵/۱۲ (۳)

۵/۱۱ (۲)

۷/۱۲ (۴)

۷- اگر احتمال «رخ ندادن پیشامد A» برابر ۰/۳ و احتمال پیشامد آن که «B رخ دهد، ولی A رخ ندهد» برابر ۰/۲ باشد، احتمال آن که «پیشامد

A یا B رخ دهد» چقدر است؟

۰/۱ (۱)

۰/۸ (۳)

۰/۵ (۲)

۰/۹ (۴)

محل انجام محاسبات

۸- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) مطمئن ترین نمودار برای متغیر کمی، نمودار جعبه‌ای است.
 (۲) طرح یک پرسش دقیق و شفاف مهمترین گام رسیدن به پاسخ است.
 (۳) برای توصیف داده‌های کیفی، گزارش درصد باید همیشه با گزارش تعداد همراه باشد.
 (۴) کیفیت اجرای هر یک از گام‌های چرخه آمار، گام‌های دیگر را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد.

۹- در دنباله اعداد $a_{n+1} = \left[\frac{10}{n}\right] a_n + (-1)^n$ اگر جمله سوم برابر پنج باشد، مجموع جملات دوم و چهارم دنباله کدام است؟ ($1 \leq n \leq 10$) و $||$ نماد

جزء صحیح است.

- (۱) $\frac{72}{5}$ (۲) $\frac{71}{5}$ (۳) $14/8$ (۴) $14/4$

۱۰- اگر a_n دنباله مربعی و b_n دنباله مثلثی باشد، جمله هفتم دنباله $a_7, a_6, b_7, a_3, \dots, b_7, a_7$ کدام است؟ ($n \geq 1$)

- (۱) ۱۵ (۲) ۲۵ (۳) ۱۰ (۴) ۱۶

۱۱- در یک دنباله حسابی اختلاف مشترک برابر ۳ و جمله دهم دنباله برابر ۲۸ است. مجموع جملات این دنباله با شروع از جمله پنجم تا جمله پانزدهم کدام است؟

- (۱) ۳۰۸ (۲) ۲۸۰ (۳) ۳۱۸ (۴) ۴۲۸

۱۲- اگر $m, \frac{m}{n}, n$ به ترتیب از چپ به راست جملات دوم تا چهارم یک دنباله هندسی باشند و مجموع ۶ جمله اول آن $m^2 - 1$ باشد. مجموع جملات

پنجم و هفتم این دنباله کدام است؟ ($m, n \neq 0, \pm 1$)

- (۱) ۸۰ (۲) ۷۲ (۳) ۶۴ (۴) ۴۸

۱۳- در دنباله هندسی a_n ، با جملات مثبت، جمله سوم برابر ۲۰ و تساوی $a_7 + a_8 = 120$ برقرار است. مجموع شش جمله اول دنباله هندسی کدام است؟

- (۱) ۳۱۵ (۲) ۳۲۵ (۳) ۲۸۵ (۴) ۲۹۵

۱۴- اگر a و b و c به ترتیب از چپ به راست تشکیل دنباله حسابی و a و b و c به ترتیب از چپ به راست تشکیل دنباله هندسی بدهند، بزرگ‌ترین مقدار $\frac{a}{b}$ کدام است؟

- (۱) $0/5$ (۲) $1/5$ (۳) ۲ (۴) $2/5$

۱۵- حاصل عبارت $A = \frac{\sqrt{6-4\sqrt{2}}}{\sqrt{2}-1} \times \frac{\sqrt{10-4\sqrt{6}}}{\sqrt{3}-\sqrt{2}}$ کدام است؟

- (۱) ۶ (۲) $\sqrt{6}$ (۳) ۲ (۴) $\sqrt{2}$

محل انجام محاسبات

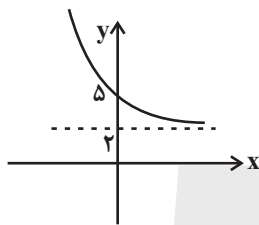
۱۶- اگر $a = \left(\frac{1}{6^2} + 12^{\frac{1}{2}}\right) \times \left(\frac{1}{3}\right)^{\frac{1}{2}}$ و $b = 2\sqrt{2}\sqrt{2} + \sqrt{8} - \sqrt{18} - 2$ باشند، حاصل $\left(a^{\frac{2}{3}} \times b^{\frac{4}{3}}\right)^3 \times (a^8)^{\frac{1}{4}}$ کدام است؟

- (۱) ۱۶ (۲) ۸ (۳) -۸ (۴) -۱۶

۱۷- مقدار مربع نصف جواب معادله $\frac{\sqrt{5^x} \times (55)^4}{(81)^{-1}} = 3^{\frac{4}{3}} \times (33)^4 \times 125^{x-\frac{4}{3}}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{121}{81}$ (۲) $\frac{49}{25}$ (۳) $\frac{100}{81}$ (۴) $\frac{64}{25}$

۱۸- نمودار تابع نمایی $f(x) = \left(\frac{1}{3}\right)^{x-a} + b$ به صورت زیر است. مقدار $f(ab)$ کدام است؟

(۱) $\frac{11}{3}$

(۲) $\frac{7}{3}$

(۳) ۳

(۴) ۴

۱۹- با کدام یک از انتقال‌های زیر می‌توان نمودار تابع $f(x) = 4^{x+2}$ را بر نمودار تابع $g(x) = \frac{1}{4}(4^x)$ منطبق کرد؟

- (۱) ۶ واحد - به راست (۲) ۳ واحد - به راست (۳) ۶ واحد - به چپ (۴) ۳ واحد - به چپ

۲۰- یک شرکت خصوصی مبلغ یکصد و شصت میلیون تومان وام بانکی (با نرخ سود ثابت به صورت نمایی) از یک بانک دریافت می‌کند. پس از گذشت ۲

سال اصل و سود حاصل را که برابر دویست و پنجاه میلیون تومان است، به بانک عودت می‌دهد. نرخ سود سالیانه این وام چقدر بوده است؟

- (۱) ۲۰٪ (۲) ۲۱٪ (۳) ۲۳٪ (۴) ۲۵٪

محل انجام محاسبات

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- هنر فروغی بسطامی در چیست و سرمشق کار او چه کسانی هستند؟

- (۱) قصیده‌سرایی - شاعران سبک عراقی
 (۲) قصیده‌سرایی - شاعران سبک خراسانی
 (۳) غزل‌سرایی - شاعران سبک عراقی
 (۴) غزل‌سرایی - شاعران سبک خراسانی

۲۲- از دیدگاه سبک‌شناسی کمانک مقابل کدام موارد به‌درستی ذکر شده است؟

- (الف) صمیمانه و متواضعانه‌بودن لحن شاعر (سطح زبانی شعر دوره معاصر)
 (ب) پدیدآمدن نوآوری‌هایی در عرصه تخیل (سطح فکری شعر دوره بیداری)
 (ج) گرایش به خیال‌بندی در شعر برخی شاعران (سطح ادبی شعر دوره انقلاب اسلامی)
 (د) عینی، کوتاه و بیرونی‌بودن توصیفات (سطح ادبی نثر دوره معاصر)
 (ه) به‌هم‌ریختگی ساختار نحوی جمله‌ها و حذف افعال (سطح زبانی نثر دوره انقلاب)

(۲) ج - د

(۱) الف - ه

(۴) ه - ب

(۳) ب - ج

۲۳- پدیدآورندگان کدام آثار به‌ترتیب صاحب آثار زیر هستند؟

«آتش خاموش - تنفس صبح - از آسمان سبز - زمین سوخته»

- (۱) آینه‌های دردار - زمستان ۶۲ - طوفان در پرنانتر - شهری چون بهشت
 (۲) سووشون - دستور زبان عشق - دیدوبازدید - در کوچه آفتاب
 (۳) همسایه‌ها - مهاجر کوچک - سفر ششم - ضیافت
 (۴) شهری چون بهشت - ظهر روز دهم - از این ستاره تا آن ستاره - مدار صفر درجه

۲۴- ویژگی‌های سبک‌شناسی نثر عصر بیداری در کدام گزینه دیده نمی‌شود؟

- (۱) تو بلکه فردا دلت خواست بنویسی پارتی‌های بزرگان ما از روی هواخواهی روس و انگلیس تعیین می‌شود، تو بلکه خواستی بنویسی در قزاقخانه روس‌ها افسرانی که برای خیانت به وطن حاضر نشوند، مسموم می‌شوند.
 (۲) دیشب بعد از آنکه راپورت مجلس را به سفارت روس بردم، از آنجا دستورالعمل سفارت انگلیس‌ها را به پُلِوتیک به دربار رساندم.
 (۳) می‌گفت: چه می‌دانم از همین حرف‌ها که دیگران می‌نویسند، معایب بزرگان را بنویس، از قانون و آزادی بنویس، به ملت دوست و دشمنش را بشناسان.
 (۴) دو دستش را به آرامی به گره‌های درخت بند می‌کرد و پاهایش را دور چنار چنبره می‌زد و از تنه خشک و پوسیده چنار بالا می‌خزید. پشت خشک او دو وصله ناهم‌رنگ دهن کجی می‌کردند و ته یک لنگه کفشش هم پاره بود.

۲۵- همه بیت‌ها به جز بیت گزینه ... ویژگی‌های شعر انقلاب اسلامی را دارند.

اگر نه سنگدلی جویبار می‌گذرد	(۱) تمام چشمه‌دلان از کنار ما رفتند
رفتید و شنیدیم شهیدان خدایید	(۲) ماندیم و نراندیم و نشستیم و شکستیم
که خدا سرعت سیر دگری داده مرا	(۳) نه تلگرام به گرم برسد نه تلفن
چون صاعقه در غیبت خورشید آمد	(۴) از زخم عمیق خویش سر زد زینب

۲۶- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«روزی فرزند گردد هر چه می‌کارد پدر»

(۱) اسلوب معادله، تشبیه، کنایه، جناس
(۲) ایهام تناسب، حسن تعلیل، استعاره، واج‌آرایی
(۳) تلمیح، تشخیص، اسلوب معادله، مجاز
(۴) تشبیه، مجاز، مراعات نظیر، ایهام

۲۷- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه دیده می‌شود؟

«پسته‌ها را لعل می‌گونت گریبان‌چاک کرد»

(۱) لف و نشر - تشخیص - تشبیه - حس‌آمیزی
(۲) ایهام تناسب - حسن تعلیل - تشبیه - استعاره مصرحه
(۳) اسلوب معادله - استعاره - ایهام تناسب - اغراق
(۴) حسن تعلیل - ایهام - استعاره مصرحه - اسلوب معادله

۲۸- آرایه‌های شاخص ابیات زیر به ترتیب کدام‌اند؟

(الف) لب ببستم ز سخن ای گل خندان که مباد	(۱) استعاره - جناس ناقص - تشبیه - واج‌آرایی - استعاره
(ب) بی موی میان تن من در شب هجران	(۲) حس‌آمیزی - اغراق - تشبیه - ایهام تناسب - استعاره
(ج) مویی است دهان تو و در موی شکافی	(۳) تشبیه - جناس تام - کنایه - تشبیه
(د) بیرون ز میان تو که مانده مویی است	(۴) تشبیه - ایهام تناسب - تشبیه - ایهام - استعاره مصرحه - اسلوب معادله
(ه) جز پرتو رخسار تو از طره شبرنگ	

(۱) حس‌آمیزی - اغراق - استعاره - تشبیه - حسن تعلیل
(۲) حس‌آمیزی - اغراق - استعاره - تشبیه - حسن تعلیل
(۳) تشبیه - جناس ناقص - تشبیه - واج‌آرایی - استعاره
(۴) تشبیه - استعاره - واج‌آرایی - تکرار - مجاز

۲۹- به ترتیب در کدام ابیات آرایه‌های «حسن تعلیل - ایهام تناسب - تشبیه - ایهام» یافت می‌شود؟

(الف) اصلاً که گفته بود در آری ز من دمار؟	(۱) الف - د - ب
(ب) دی می‌شد و گفتم صنما عهد به جای آر	(۲) الف - ج - ب - د
(ج) گفتیم یاعلی و شعف آفریده شد	(۳) الف - د - ج - ب
(د) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق	(۴) ج - د - الف - ب

(۱) ج - الف - د - ب	(۲) الف - ج - ب - د	(۳) الف - د - ج - ب	(۴) ج - د - الف - ب

۳۰- آرایه‌های روبه‌روی همه ابیات، «کاملاً» درست است؛ به‌جز:

(۱) با آنکه دلم در غم هجرت خون است	شادی به غم توام ز غم افزون است (متناقض‌نما - تضاد)
(۲) اشکِ غَمّازِ من از سرخ برآمد چه عجب؟	خجل از کرده خود پرده‌دري نیست که نیست (حسن تعلیل - کنایه)
(۳) ز نقد قلب بر مردم زمین حشر تنگ آید	به صحرای قیامت در چو بگشایند بار تو (ایهام تناسب - جناس)
(۴) ز سوز عشق او شد کهربایی استخوان من	که روی صبح را خورشید تابان زرد می‌سازد (اسلوب معادله - اغراق)

۳۱- کدام گزاره از لحاظ «عروض و قافیه» درباره شعر زیر نادرست است؟

«هنگام بوسه و غزل عاشقانه نیست / هر چیز رنگ آتش و خون دارد این زمان / هنگامه رهایی لب‌ها و دست‌هاست / عصیان زندگی است / در روی من مخندا / شیرینی نگاه تو بر من حرام بادا / بر من حرام باد از این پس شراب و عشق / بر من حرام باد تپش‌های قلب شاد»

(۱) وزن آن با پایه‌های آوایی ناهمسان شکل گرفته است.

(۲) در بند نخست یک بار از اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت استفاده شده است.

(۳) در بند هفتم، دو حذف همزه وجود دارد.

(۴) قافیه بر مبنای قاعده دو، درست است.

۳۲- کدام گزینه، فاقد اختیار وزنی است؟

(۱) هزار دشمن اگر بر سرند سعدی را	به دوستی که نگوید به‌جز حکایت دوست
(۲) همه را دیده در اوصاف تو حیران ماندی	تا دگر عیب نگویند من حیران را
(۳) دوش دیدم که ملایک در میخانه زدند	گل آدم بسرشتند و به پیمان‌ه زدند
(۴) با جوانی سرخوش است این پیر بی‌تدبیر را	جهل باشد با جوانان پنجه‌کردن پیر را

۳۳- در کدام بیت هر دو اختیار شاعری وزنی و زبانی به‌کار رفته است؟

(۱) بگذار گیسوان سیاهت بریزد و	انگشت‌های سرد مرا جوهری کند
(۲) تنها شراب چشم خمار تو قادر است	میخانه را دوباره پر از مشتری کند
(۳) ای کاج سالخورده زخمی به من بگو	از پیکرت چقدر تبر در بی‌اورم
(۴) وا می‌نهم به اشک و به مژگان، تدارکش	چون وقت آب و جاروی این راه می‌رسد

۳۴- نام بحر عروضی کدام بیت در مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

(۱) نگارا من از آزمایش به آییم	مرا باش تا بیش از این آزمایی (مقارب مثنی محذوف)
(۲) گرانی برنتابد کویست آن به	که جامی گاه‌گاهی باشد آن‌جا (هزج مسدس محذوف)
(۳) با عاجزی گردن‌کشان داغند از اقبال من	با خاکساری چون هدف در خاک دارم تیرها (رجز مثنی سالم)
(۴) ظاهر اندر عین مظهر، مظهر است این را بدان	مظهر اندر ذات ظاهر، ظاهر است این را بیاب (رمل مثنی محذوف)

۳۵- با در نظر گرفتن اختیارات شاعری، تقطیع کدام سروده «غلط» است؟

(۱) و نیمه‌شب‌ها با زورق قدیمی اشراق: --UU-U-U--UU-U-U

(۲) عطسه آب از هر رخنه سنگ: -UU--UU--UU

(۳) رفتم تا وعده‌گاه کودکی و شن: -U-U-U-U--UU-

(۴) مرداب می‌گشاید چشم تر سپید: -U-U--UU-U-U--

۳۶- با توجه به شعر نیمایی زیر کدام گزینه از نظر عروض نادرست است؟

«ققنوس، مرغ خوش‌خوان، آوازه جهان،

آواره مانده از وزش بادهای سرد،

بر شاخ خیزران،

بنشسته است فرد.

بر گرد او به هر سر شاخی پرندگان

او ناله‌های گمشده ترکیب می‌کند.»

(۱) وزن شعر، «مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن» است.

(۲) وزن اصلی شعر در چهار مصراع به‌طور کامل آمده و در دو مصراع، کوتاه شده است.

(۳) دو نوع اختیار زبانی و دو نوع اختیار وزنی در شعر به‌کار رفته است.

(۴) اختیارات شاعری «ابدال» و «تغییر کمیّت مصوّت» در مصراع نخست وجود دارد.

۳۷- در کدام بیت، سه نوع اختیار وزنی مشهود است؟

(۱) بلبل با درخت گل گوید چیست در دلت؟

(۲) دردا که دگر طعم نفس یادم نیست

(۳) هر که دیدار دوست می‌طلبد

(۴) نه تو را از من مسکین نه گل خندان را

این دم در میان بنه نیست کسی تویی و ما

مجهول دوپا، ز قسم بی‌روحم من

دوستی را حقیقت است و مجاز

خبر از مشغله بلبل سودایی هست

۳۸- کدام ابیات با یکدیگر تناسب مفهومی دارند؟

الف) گر ماه من برفاکنند از رخ نقاب را	ب) یاد تو می‌رفت و ما عاشق و بیدل بدیم
برقع فروهلد به جمال آفتاب را	ج) مه من نقاب بگشا ز جمال کبریایی
پرده برانداختی کار به اتمام رفت	د) حیف باشد بر چنان تن پیرهن
که بتان فروگذارند اساس خودنمایی	
ظلم باشد بر چنان صورت نقاب	

(۱) ب، ج (۲) ج، د (۳) الف، د (۴) الف، ج

۳۹- مفاهیم «فروتنی، وارستگی، مدارا، قناعت» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

الف) می‌توان کردن به نرمی راه در دل‌های سخت	ب) مورم اما عوض گوشه بی‌توشه خویش
رشته از همواری خود غوطه در گوهر زده است	ج) عشرت روزی زمین در خاکساری بسته است
نپذیرم اگرم ملک سلیمان بخشند	د) خوشا کسی که در این خارزار دامن‌گیر
بیم افتادن نمی‌باشد ز پا افتاده را	
چو باد تند و چو برق آتشین‌عنان باشد	

(۱) الف - ب - ج - د (۲) الف - ب - د - ج (۳) ج - د - الف - ب (۴) ج - د - ب - الف

۴۰- مفهوم بیت زیر در کدام رباعی تکرار شده است؟

«چيست اين سقف بلند ساده بسيار نقش / هيچ دانا زين معما در جهان آگاه نيست»

۱) این بحر وجود آمده بیرون ز نهفت	کس نیست که این گوهر تحقیق بسفت
هر کس سخنی از سر سودا گفتند	ز آن روی که هست کس نمی‌داند گفت
۲) هر راز که اندر دل دانا باشد	باید که نهفته‌تر ز عنقا باشد
کاندر صدف از نهفتگی گردد در	آن قطره که راز دل دریا باشد
۳) قومی متفکرند اندر ره دین	قومی به گمان فتاده در راه یقین
می‌ترسم از آن که بانگ آید روزی	کای بی‌خبران راه نه آن است و نه این
۴) آن قصر که با چرخ همی‌زد پهلو	بر درگه آن شهان نهادندی رو
دیدیم که بر کنگره‌اش فاخته‌ای	بنشسته همی‌گفت که کوکو کوکو

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

کل کتاب

۴۱- به ترتیب، هریک از عبارات زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟

الف) فراهم شدن زمینه پیدایش و رشد دانش علمی در رابطه با موضوعی خاص

ب) داشتن شناختی دقیق از مشکلات و پیدا کردن راه‌حل‌های صحیح برای آن‌ها توسط افراد

ج) رواج یافتن تعاریف متفاوت و گاهی متضاد از علم در برخی جوامع

(۱) تلاش‌های علمی - دانش عمومی - قطع شدن ارتباط دوسویه دانش عمومی و علمی

(۲) مطرح شدن مسئله‌ای خاص در یک جامعه - دانش عمومی - قطع شدن ارتباط دوسویه دانش عمومی و عمومی

(۳) تلاش‌های علمی - دانش علمی - سرایت رویکرد جهان متجدد نسبت به دانش به دیگر جهان‌ها

(۴) مطرح شدن مسئله‌ای خاص در یک جامعه - دانش علمی - سرایت رویکرد جهان متجدد نسبت به دانش به دیگر جهان‌ها

۴۲- به ترتیب، در رابطه با «دانش کاربران و سخنگویان زبان فارسی»، «رابطه علوم انسانی و علوم اجتماعی»، «موضوع دانش فلسفه» و «اشتراک روان‌شناسی و

زبان‌شناسی» کدام گزینه صحیح است؟

(۱) دانش عمومی - عموم و خصوص مطلق - بررسی موجودات زنده - مطالعه پدیده‌های اجتماعی

(۲) دانش علمی - عموم و خصوص من‌وجه - کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن - بررسی کنش‌های انسانی و پیامدهای آن

(۳) دانش علمی - عموم و خصوص من‌وجه - علت پیدایش هر پدیده در جهان - علم شناخت ساختار اجتماعی

(۴) دانش عمومی - عموم و خصوص مطلق - اصل وجود - زیر مجموعه علوم انسانی

۴۳- در متن زیر، به ترتیب به کدام‌یک از فواید علوم انسانی اشاره شده است؟

«مجامع بین‌المللی تاکنون کنفرانس‌های گوناگونی برای مقابله با بحران محیط‌زیست برگزار کرده‌اند. این کنفرانس‌ها، مسائل و مشکلات زیست‌محیطی

در سطح جهانی را ناشی از عملکرد بسترهای معرفتی جهان غرب می‌دانند و آن را عامل اصلی کنش‌های اخلاقی ناپسند آدمیان می‌شمارند. تأثیر

بحران‌های زیست‌محیطی در به‌وجودآمدن بحران‌های معرفتی و معنوی، اندیشمندان علوم اجتماعی را بر آن داشته است تا اصول و قواعد جدیدی برای

بهره‌برداری از فناوری نوین مدون کنند.»

(۱) شناخت راه صحیح زندگی - شناخت فضیلت و سعادت - انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان

(۲) شناسایی عوامل مؤثر بر زندگی انسان و کنش‌های او - شناسایی عوامل مؤثر بر کنش انسان - کمک به انسان در استفاده صحیح از دانش ابزاری

(۳) آزادسازی انسان از ظلم - انتقاد از کنش‌های غیراخلاقی - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از طبیعت

(۴) نقد و داوری کنش‌های آدمیان - پیشگیری از پیامدهای نامناسب کنش انسانی - فهم معنای کنش آدمیان

۴۴- به ترتیب، هریک از عبارات زیر با کدام مورد در ارتباط است؟

- این مفهوم ابتدا در حوزه ادبیات مطرح شد و از آنجا به علوم اجتماعی راه یافت.

- پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید.

- در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بیشتر دیده می‌شود.

- یک ساختار اجتماعی پویاست و همانند یک موجود زنده در تلاش است تا خود را در بلندمدت حفظ نماید.

(۱) نظم اجتماعی - نظام اجتماعی - ساختار اجتماعی - قواعد اجتماعی

(۲) آشنایی‌زدایی - ساختار اجتماعی - نظم اجتماعی - ساختار اجتماعی

(۳) آشنایی‌زدایی - نظم اجتماعی - ساختار اجتماعی - نظام اجتماعی

(۴) عادت‌زدایی - ساختار اجتماعی - نظم اجتماعی - نظام اجتماعی

۴۵- به ترتیب، هر یک از موارد زیر پیامد، مفهوم و علت چیست؟

- تلاش برای برجسته کردن شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان

- بررسی نسبت میان بیکاری در کشور با میزان دانش و مهارت دانش‌آموختگان مدارس و دانشگاه‌ها

- پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه با شناخت نظم اجتماعی توسط جامعه‌شناسی

(۱) باور به اینکه دانش علمی تنها از راه حس به دست می‌آید. - تبیین - یکسان بودن روش جامعه‌شناسی و علوم طبیعی

(۲) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی - پدیده‌های هم‌تغییر - همانندی هدف جامعه‌شناسی با علوم طبیعی

(۳) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی - تبیین - همانندی هدف جامعه‌شناسی با علوم طبیعی

(۴) به رسمیت شناخته شدن تبیین‌های تجربی - پدیده‌های هم‌تغییر - یکسان بودن روش جامعه‌شناسی و علوم طبیعی

۴۶- به ترتیب، صحیح یا غلط بودن هریک از عبارات زیر، در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم، نظم اجتماعی بیرون و مستقل از ما خواهد بود؛ بنابراین فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم و سازگار کنیم.

- جامعه‌شناسان تبیینی، دیدگاهی عرضی نسبت به جوامع گوناگون دارند.

- شناخت طبیعت، به‌تنهایی برای تسلط بر آن کافی است.

(۴) غ - ص - ص

(۳) غ - ص - غ

(۲) ص - غ - غ

(۱) ص - ص - غ

۴۷- کدام گزینه با متن زیر مرتبط نیست؟

«در دهه ۱۹۸۰ حجاب در مدارس، دانشگاه‌ها و ادارات دولتی ترکیه ممنوع اعلام شد. دانشجویان ترکیه پوشی علیه این قانون به‌راه انداختند و شکایت خود را به دادگاه‌های ترکیه بردند.»

(۱) زندگی اجتماعی انسان و نظم، همزاد یکدیگرند، اما انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند، بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.

(۲) میزان تسلط و تعیین‌کنندگی ساختارهای اجتماعی، سرنوشت انسان‌ها را تعیین می‌کند، ساختارهای اجتماعی جاافتاده و با سابقه، بر کنش‌های افراد مسلطاند و افراد قدرت مقاومت در برابر آنان را ندارند.

(۳) همه ما از آنجا که عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود، در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم؛ اگر چه میزان تأثیرگذاری همه اعضای جامعه یکسان نیست و صاحبان برخی مشاغل و مسئولیت‌ها نسبت به سایرین اثرگذاری بیشتری دارند.

(۴) به هر میزان که آرمان‌ها و ارزش‌ها والاتر و انگیزه افراد برای تحقق بخشیدن به آرمان‌ها و اهداف قوی‌تر باشد، تغییر مهم‌تری ایجاد خواهد شد، همان‌طور که مردم آمرلی چنان انگیزه‌ای پیدا کردند که آغازگر حل یک بحران جهانی شدند.

۴۸- کدام گزینه به‌ترتیب، با جدول زیر مرتبط است؟

مطالعات تبیینی	الف	ب	انسان به مثابه شیء و آگاهی
د	گالبله روش تجربی را در موقعیتی به‌کار گرفت که شهود آباء کلیسا، تنها روش علمی قابل قبول بود.	تبدیل حیوانات در سیرک‌ها به موجوداتی آرام و دست‌آموز برای اجرای نمایش با روش‌هایی از قبیل جداسازی از طبیعت و تحمل گرسنگی.	ج

- متفاوت بودن در روابط اجتماعی

- وجود ارتباط میان عواملی مانند میزان پرخاشگری، وضعیت تحصیلات و خواب، با اعتیاد به اینترنت

- سقوط ارزش‌ها

- گام نهادن فراتر از نظم موجود

(۴) ج - د - ب - الف

(۳) د - ج - ب - الف

(۲) ج - د - الف - ب

(۱) ج - ب - د - الف

۴۹- پاسخ صحیح هریک از پرسش‌های زیر، به‌ترتیب کدام است؟

- ماکس وبر، شیوه مطالعه کنش اجتماعی را چگونه می‌داند؟

- کدام رویکرد نقطه مقابل دیدگاه تفسیری است؟

- چه عاملی موجب دشواری فهم معانی کنش‌های انسانی می‌شود؟

(۱) مطالعه از طریق حواس - رویکرد انتقادی - خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی

(۲) فهمیدن معانی آن - رویکرد انتقادی - خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی

(۳) مطالعه از طریق حواس - رویکرد تبیینی - تنوع و تکثر معانی

(۴) فهمیدن معانی آن - رویکرد تبیینی - تنوع و تکثر معانی

۵۰- به ترتیب، هر یک از موارد زیر نتیجه چیست؟

- پیچیده‌تر بودن پیش‌بینی در علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی

- افول معانی

- حذف اراده و خلاقیت از زندگی اجتماعی

- ایجاد مانع در برابر توسعه

(۱) آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - نادیده گرفتن کنش اجتماعی - تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی -

ارزیابی‌های اخلاقی و نگاه واسطه‌ای به قدرت و ثروت

(۲) تأثیرگذاری اجتماعات بر زندگی انسان - نادیده گرفتن قواعد اجتماعی - تأکید بیش از اندازه رویکرد انتقادی بر نظم و ساختارهای اجتماعی - ایجاد

نابرابری‌های اجتماعی

(۳) آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - بحران هویت - روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری - نادیده گرفتن دانش و نقش تعادل‌بخش آن

(۴) تأثیرگذاری اجتماعات بر زندگی انسان - تزلزل فرهنگی - سلب شور زندگی از انسان‌ها - ممانعت از دستیابی به سعادت و کمال حقیقی

۵۱- به ترتیب، پاسخ صحیح هریک از پرسش‌های زیر کدام است؟

الف) این‌که «در شرکت‌های بزرگ از نقش سهامداران کاسته شده و بر نقش مدیران و مشاوران افزوده شده است.» بیانگر کدام حقیقت است؟

ب) وجه مشترک قدرت تنبیهی و تشویقی چیست؟

ج) در روزگار کنونی، شخصیت با کدام مورد نزدیکی بیشتری دارد؟

(۱) امروزه بیشترین قدرت‌ها درون سازمان‌ها متمرکز شده‌اند. - پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود آگاهی دارد. - قدرت اقناعی

(۲) از سهم سازمان کاسته شده و در مقابل نقش مالکیت افزایش یافته است. - با تغییر نگرش و اعتقاد فرد تابع قدرت اعمال می‌شود. - قدرت اقناعی

(۳) امروزه بیشترین قدرت‌ها درون سازمان‌ها متمرکز شده‌اند. - پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود آگاهی دارد. - قدرت تشویقی

(۴) از سهم سازمان کاسته شده و در مقابل نقش مالکیت افزایش یافته است. - با تغییر نگرش و اعتقاد فرد تابع قدرت اعمال می‌شود. - قدرت تشویقی

۵۲- به ترتیب، کدام گزینه با عبارات زیر در ارتباط است؟

- اشتراک رویکردهای تبیینی و انتقادی

- تنها با آگاهی، اراده و عمل مردم در زندگی اجتماعی اجرا و محقق می‌شود.

- افتراق رویکرد تفسیری و انتقادی

- علت درگیر شدن علوم اجتماعی در مطالعات پابان‌ناپذیر و تمام‌نشده

(۱) ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو واقعی - عدالت - عدم ظرفیت مطالعه قدرت در قلمرو واقعی - مطالعه جوامع و فرهنگ‌ها از منظر خودشان

(۲) ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو واقعی - حقیقت - ظرفیت مطالعه معانی و تدابیر سیاسی - مطالعه جوامع و فرهنگ‌ها با رویکرد تفسیری

(۳) عدم ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو حقیقی - عدالت - عدم توان مطالعه قدرت در قلمرو واقعی - فروکاستن فرهنگ‌ها و جوامع به

پدیده‌های مادی و فاقد معنا

(۴) عدم ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو حقیقی - عدالت - عدم ظرفیت مطالعه معانی و تدابیر سیاسی - مطالعه جوامع و فرهنگ‌ها از منظر خودشان

۵۳- به ترتیب هریک از عبارات زیر، با کدام گزینه در ارتباط است؟

- نابرابری در تحصیلات

- از بین رفتن انگیزه رقابت با حذف مالکیت خصوصی

- طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی با نادیده گرفتن نقش انسان‌ها و جوامع

- بیمه‌های اجتماعی، خانه‌سازی عمومی و مالیات، ابزارهای دولت برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی است.

(۱) رتبه‌ای، طبیعی - مدل لیبرالی - مدل لیبرالی - مدل عدالت اجتماعی

(۲) رتبه‌ای، اجتماعی - مدل کمونیستی - مدل لیبرالی - مدل عدالت اجتماعی

(۳) اسمی، اجتماعی - مدل کمونیستی - مدل لیبرالی - مدل کمونیستی

(۴) اسمی، طبیعی - مدل عدالت اجتماعی - مدل کمونیستی - مدل لیبرالی

۵۴- به ترتیب، صحیح یا غلط بودن هریک از عبارات زیر، در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- رویکرد تبیینی، «ارزش» را قلمرو کشف و بازخوانی واقعیت‌ها معرفی می‌کرد.

- از لحاظ زمان پیدایش، رویکرد تبیینی، مقدم بر رویکرد تفسیری است و رویکرد انتقادی، مؤخر از هر دوی آن‌هاست.

- نقطه اشتراک جامعه‌شناسان تفسیری و انتقادی، کم‌توجهی به ساختارهای اجتماعی و تأثیر آن‌ها بر زندگی افراد است.

- جامعه‌شناسان انتقادی برای پیش‌بینی و توصیف، به معیارهای علمی نیاز دارند تا راه عبور به وضعیت مطلوب را پیشنهاد دهند.

(۱) ص - ص - غ - غ (۲) ص - غ - غ - ص (۳) غ - ص - غ - غ (۴) غ - ص - ص - ص - غ

۵۵- تمامی عبارات مطرح‌شده در کدام گزینه، صحیح می‌باشد؟

(۱) با شکل‌گیری دولت-ملت‌ها، ناسیونالیسم پیدا شد و هویت توسط آن‌ها تعریف شد. - مدل رایج سیاست‌گذاری هویت در دوره مدرن «همانند سازی»

بود. - چهره رایج سیاست هویت، تأکید افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌هاست.

(۲) تقسیم‌بندی نژادی و قومی، درون بسیاری از جوامع صنعتی وجود دارد. - در مدل تکثرگرا، وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری

است. - سیاست هویت محصول دوران پسامدرن است که بر شباهت هویت‌های مختلف تأکید می‌کند.

(۳) همه آنچه در دوره مدرن پدید آمده بود، در دوران پسامدرن مورد نقد قرار گرفت. - نسل‌کشی در میانمار توسط حزب کمونیست، از جمله اقداماتی در

راستای همانندسازی بود. - جابه‌جایی اجباری و کنترل اجتماعی، از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی‌اند.

(۴) همانندسازی به معنای پذیرش سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه است. - در جداسازی، گروه مسلط، گروه‌های نژادی و قومی دیگر

را به زیستن در مناطقی جدا از محل سکونتشان مجبور می‌کند. - برخی از پیدایش سیاست هویت به باز شدن جعبه پاندورا یاد می‌کنند.

۵۶- هریک از موارد زیر به ترتیب، متعلق به نگرش کدام دسته از جامعه‌شناسان است؟

- پدیده‌های اجتماعی را با ملاک‌های ارزشی و هنجاری ارزیابی می‌کنند.

- معتقدند انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه‌حل برای بهتر شدن آن، کار علم نیست.

- تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌دانند.

- می‌خواهند ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارند.

(۱) انتقادی - تبیینی - تبیینی - انتقادی (۲) تفسیری - تبیینی - انتقادی - تبیینی

(۳) انتقادی - تفسیری - تبیینی - تفسیری (۴) تفسیری - تبیینی - تفسیری - انتقادی

۵۷- به ترتیب، کدام گزینه موارد «الف، ب و ج» را به درستی کامل می‌کند؟

مراتب علوم	فلسفه	سنت‌های الهی
الف	ج	ب

- (۱) علم از مهم‌ترین ارزش‌های اسلام است. - ترسیم و عمل به جامعه آرمانی قرآن کریم - تلاشی است برای بسط دیدگاهی جامع نسبت به انسان و جهان
- (۲) علم به جامعه و تاریخ نیز می‌تواند علوم نافع باشند. - قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت‌های مختلف - درس آموختن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین اجتماعی برای استفاده از آن قوانین در حال و آینده
- (۳) یادگیری برخی علوم، در اسلام ضروری است. - ترسیم و عمل به جامعه آرمانی قرآن کریم - درس آموختن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین اجتماعی برای استفاده از آن قوانین در حال و آینده
- (۴) آموختن برخی علوم، در اسلام منع شده است. - قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت‌های مختلف - تلاشی است برای بسط دیدگاهی جامع نسبت به انسان و جهان

۵۸- هریک از عبارات زیر به ترتیب، مربوط به کدام اندیشمند است؟

- عصبیت را عامل شکل‌گیری جوامع می‌داند.
 - علم اجتماعی را زیرمجموعه علوم انسانی می‌دانست.
 - علت وجود کاست‌ها در جامعه هند را باورهای دینی هندوها می‌داند.
 - کتاب «تجارب‌الامم» را در هشت جلد تألیف کرد.
- (۱) ابن‌خلدون - فارابی - ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی
- (۲) فارابی - ابوعلی مسکویه - فارابی - ابوریحان بیرونی
- (۳) ابن‌خلدون - فارابی - ابوریحان بیرونی - ابوعلی مسکویه
- (۴) ابوعلی مسکویه - ابن‌خلدون - فارابی - فارابی

۵۹- به ترتیب، عبارات مطرح شده در کدام گزینه درست و نادرست‌اند؟

- (۱) ارزیابی ارزش‌های عدالت و ظلم، بر عهده عقل عملی است. - توصیف پدیده‌های اجتماعی، از جمله کارکردهای علوم اجتماعی اسلامی است.
- (۲) عقلانیت در جهان اسلام با توجه به تعامل با فرهنگ و سنت‌های تاریخی محیط خود، ارزش‌ها و اعتبار روشن‌گرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان می‌گیرد. - عالمان مسلمان معاصر برای شناخت مسائل اجتماعی، از نظریات جدید هم کمک گرفته‌اند.
- (۳) «اعتباریات» توسط علامه طباطبایی تعریف شده و دارای پیامدهای غیرارادی‌اند. - عقلانیت جهان اسلام، همه عرصه‌های علمی را به تنهایی سامان می‌دهد.
- (۴) عقلانیت جهان اسلام در تولید دانش علمی درباره محیط فرهنگی و اجتماعی، نقش محوری دارد. - علوم اجتماعی در جهان اسلام به سطوح تجویزی و انتقادی محدود نمی‌شود بلکه سطوح توصیفی و تبیینی هم دارد.

۶۰- به ترتیب، هریک از موارد زیر به کدام یک از انواع عقل اشاره دارد؟

- بررسی عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی
 - شناسایی حقایق و قواعد جهان
 - مطالعه قانون علیت در فلسفه
 - شناخت خوبی عدالت و بدی ظلم
- (۱) عقل ابزاری - عقل نظری - عقل نظری - عقل عملی
- (۲) عقل تفسیری - عقل انتقادی - عقل نظری - عقل نظری
- (۳) عقل تفسیری - عقل انتقادی - عقل عملی - عقل نظری
- (۴) عقل تجربی - عقل عملی - عقل عملی - عقل عملی

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه
۱۴۰۳/۰۲/۲۸

آزمون ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۱	۲	۳	۵	۶	
تاریخ و جغرافیا	۱	۲	۴	۶	۷	
فلسفه	۱	۲	۳	۵	۶	

نام و نام خانوادگی: _____ شمارنده: _____

تعداد سؤال: ۶۰ مدت پاسخ گویی: ۵۵ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳)	۲۰	۶۱	۸۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۱۰	۸۱	۹۰	۸
۳	اجباری	جغرافیا (۳)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۷
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۰

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم تونزنده جانی، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، امیر زراندوز، سعید عزیزخانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، امیر محمودیان، ابراهیم نجفی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، سید علیرضا علویان، فرهاد فروزان کیا، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، آرش مرتضائی فر
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، حسین رضائی، حسین شجاع‌الدینی، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، آیدین مصطفی‌زاده، حامد مقدس‌زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	علی آقاجان پور، علیرضا پدram، امیرحسین کاروین، محمد ملک‌آبادی‌زاده، جواد میریلوکی
فلسفه	محمد آقاصالح، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌نقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنکور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزنده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، علی مرشد، محمد حمیدی	عباس مالکی	الهه شهیازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	آرش مرتضائی فر	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه‌حسینی	کوثر شاه‌حسینی	فاطمه صفری	آرش مرتضائی فر، مهتاب شیرازی	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	—	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار	زهرا دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	علیرضا نصیری	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد	علی زیبا	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۶۱ - ۶۸)

۶۱- « الْجَهْلُ دَاءٌ مُهْلِكٌ يُصَابُ بِهِ الَّذِي لَا يَهْتَمُّ بِالْعِلْمِ وَلَا يَقْوُزُ بِهِ. هَلْ لِلدَّاءِ دَوَاءٌ أَنْفَعُ مِنَ التَّفَكُّرِ؟! »:

(۱) نادان، به بیماری ویرانگری مبتلا شده است، زیرا او اهمت‌امی به کسب دانش ندارد و آن را به دست نمی‌آورد. آیا اندیشیدن دارویی مفید برای این بیماری نیست؟!

(۲) نادانی، بیماری مهلک است و کسی به آن مبتلا می‌شود که به دانش اهمت‌امی نمی‌ورزد و آن را کسب نمی‌کند. آیا دارویی سودمندتر از اندیشیدن برای این بیماری وجود دارد؟!

(۳) نادان، دچار بیماری ویرانگری است، زیرا او به دانش اهمت‌امی نمی‌ورزد و آن را به دست نمی‌آورد. آیا این بیماری، دارویی مفیدتر از اندیشیدن دارد؟!

(۴) نادانی، بیماری ویرانگری است که کسی دچار آن می‌شود که به دانش اهمت‌امی نمی‌ورزد و آن را کسب نمی‌کند. آیا این بیماری، دارویی سودمندتر از اندیشیدن دارد؟!

۶۲- « هُنَاكَ بَوْمَاتٌ كَثِيرَةٌ فِي مَنطَقَتِكُمْ إِنْ تَخَلَّصْتُمْ مِنْهَا بِقَتْلِهَا إِزْدَادَ عَدَدُ فَرَانِ الْحَقْلِ! »:

(۱) جغدهای زیادی در منطقه شما وجود دارند همانا رهایی شما از آن‌ها بر تعداد موش‌های کشتزار می‌افزاید!

(۲) آنجا جغدهای زیادی در منطقه‌تان وجود دارند همانا رهایی شما از آن‌ها بر تعداد موش‌های کشتزار می‌افزاید!

(۳) در منطقه شما جغدهای زیادی هستند که اگر با کشتنشان از آن‌ها رها شوید به تعداد موش‌های کشتزار می‌افزاید!

(۴) جغدهای زیادی در منطقه شما وجود دارند که اگر با کشتنشان از آن‌ها رها شوید تعداد موش‌های کشتزار افزوده می‌شود!

۶۳- « كَانٍ مِنْ عَادَاتِ رَسُولِ اللَّهِ (ص) أَنَّهُ كَانَ يَبْسُطُ رِدَاءَهُ لِكُلِّ مَنْ يَأْخُذُهُ عِنْدَهُ وَ يُجْلِسُهُ عَلَيْهِ مُكْرَمًا! »:

(۱) از عادت‌های رسول خدا (ص) این بود که بالاپوش خود را برای هرکسی که آن را نزد وی می‌برد پهن می‌کرد و او را با احترام بر آن می‌نشاند!

(۲) رسول خدا (ص) عادت داشت بالاپوش خود را پهن کند تا هرکسی که نزد او می‌آید، او را با احترام بر آن بنشاند!

(۳) از عادت پیامبر خدا (ص) بود که هرکسی را که می‌گرفتند بالاپوش خود را پهن می‌کرد و او را با احترام بر آن می‌نشاند!

(۴) از عادت‌های رسول خدا (ص) این بود که جامه‌اش را پهن می‌کرد برای هرکسی که آن را نزد وی می‌برد و او با احترام بر آن می‌نشست!

۶۴- « هَذَا الْمُعَلِّمُ قَدْ قَامَ بِتَشْكِيلِ فَرِيقَيْنِ يَجْتَهِدُ لِعِبْوَهُمَا فَرِحِينَ سَنَةَ أَيَّامٍ مِنَ الْأُسْبُوعِ اجْتِهَاداً!»: این معلم ...

- (۱) اقدام به شکل دادن تیم‌هایی کرده که بازیکنانشان با شادی شش روز هفته را تلاش فراوان می‌نمایند!
- (۲) با خوشحالی به تشکیل دو گروهی اقدام نموده که بازیکنان آن‌ها شش روز از هفته را بسیار تلاش می‌کنند!
- (۳) با شادی به شکل دادن دو گروه که بازیکنان آن‌ها شش روز هفته را به سختی تلاش می‌کنند، اقدام می‌نماید!
- (۴) اقدام به تشکیل دو تیم کرده است که بدون شک بازیکنانشان در شش روز از هفته با خوشحالی، تلاش می‌کنند!

۶۵- « كُنَّا نَتَمَنَّى أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ النِّجَاحَ فِي تِلْكَ اللَّحْظَاتِ الصَّعْبَةِ حِظًّا وَوَلَدَنَا وَ يَحْمِيهِ مِنْ فَشْلِ كَانِ يُهْدِدُهُ!»:

- (۱) آرزو کرده بودیم که خدا موفقیت را در آن لحظه‌های دشوار، بخت فرزندان ما قرار دهد و از شکستی که او را تهدید می‌کرد نجاتش بدهد!
- (۲) آرزو می‌کردیم که خدا در آن لحظه‌هایی که سخت بود موفقیت را نصیب فرزند ما قرار بدهد و او را از شکستی که تهدیدش می‌کرد نهداری کند!
- (۳) آرزو می‌کردیم که خداوند موفقیت را در آن لحظه‌های سخت، بخت فرزند ما قرار بدهد و او را از شکستی که تهدیدش می‌کرد نهداری کند!
- (۴) در آن لحظه دشوار از خداوند می‌خواستیم که موفقیت را بخت فرزند ما قرار دهد و در برابر شکست‌هایی که او را تهدید می‌کردند حمایتش کند!

۶۶- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) يَجِبُ عَلَى كُلِّ مَأْمُومٍ أَنْ يَسْتَضِيَءَ بِنُورِ عِلْمِ إِمَامِهِ حَتَّى يَفُورَ!: بر هر رهرویی لازم است که از نور دانش امامش روشنایی بجوید تا رستگار شود!
- (۲) لَا تَبْخُلْ فِي الدُّنْيَا لِأَنَّهُ سَيَكُونُ حِسَابُكَ صَعْباً فِي الْآخِرَةِ!: در دنیا بخل نوزد زیرا که حسابت در آخرت سخت خواهد بود!
- (۳) يُبْعَدُ هَذَا الطَّائِرَ الْعَدُوَّ عَنْ عُنُقِهِ بِحَيْلِهِ لِيُنْقِذَ حَيَاةَ فِرَاحِهِ!: این پرنده با چاره‌اندیشی‌هایش دشمن را از لانه خود دور می‌کند تا زندگی جوجه‌هایش نجات یابد!
- (۴) طَلَبَ الْخَبِيرُ مِنَ الْمَزَارِعِ أَنْ يُرِيهَ مَكَانَ اخْتِفَاءِ الْفَرَّانِ فِي الْحَقْلِ!: کارشناس از کشاورز خواست که مکان پنهان شدن موش‌ها در مزرعه را به او نشان دهد!

۶۷- عین الخطأ:

- ۱) قد تلجأ هذه الطيور عند الخطر إلى حيل كثيرة لتهرب من الصياد!؛ این پرندگان هنگام خطر گاهی به حیل‌های بسیاری پناه می‌برند تا از شکارچی فرار کنند!
- ۲) على الانسان ألا يتدخل في أمور الطبيعة لأنه يؤدي إلى الاختلال في توازنها!؛ انسان نباید در کارهای طبیعت دخالت کند، زیرا منجر به اختلال در تعادل آن می‌گردد!
- ۳) لا يترك المؤمن الحقيقي انساناً يحتاج إليه في صعوبات الحياة!؛ مؤمن واقعی انسانی را که در سختی‌های زندگی به او نیاز دارد ترک نمی‌کند!
- ۴) يتعد الطلاب عن الإهمال ابتعاداً لئلا يرسبوا في الامتحانات!؛ دانشجویان از سستی قطعاً دوری می‌کنند تا در امتحانات مردود نشوند!

۶۸- « آیا می‌توانی مرا در انجام تکالیف درسی‌ام یاری کنی؟! » عین الخطأ:

- ۱) أ تستطيع أن تساعدني في أداء واجباتي المدرسية!؟
- ۲) هل تقدر أن تُعينني في أداء واجباتي المدرسية!؟
- ۳) أ تستطيع أن تساعدني في أداء واجباتي المدرسية!؟
- ۴) هل تقدرين أن تُعينيني في أداء واجباتي المدرسية!؟

■ ■ اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (٦٩ - ٧٣) بما يُناسب النص:

السباحة هي إحدى الرياضات المائية التي فيها يتنافس الرياضيون بالسباحة في الماء. يعود تاريخها إلى ألفين و ستمائة سنة قبل الميلاد في الحضارة المصرية و بعد ذلك في روما القديمة.

هذه الرياضة مفيدة لصحة أبداننا و أرواحنا. تؤثر السباحة على توازن الجهاز العصبي و الدورة الدموية. تعلم الطريقة الصحيحة للتنفس، تخفض ضغط الدم و تحافظ على صحة القلب.

تقام مسابقات السباحة في مسبح بطول خمسين متراً و عرض خمسة و عشرين متراً و درجة حرارة المياه فيه من إثنين و عشرين إلى أربع و عشرين درجة و يتم ذلك على شكل مسابقات بطول مائة متر أو مائتي متر. هناك أنواع مختلفة من هذه المسابقات مثل سباحة الفراشة أو سباحة الضفدع. كان عام ١٩٨٦ هو العام الأول لمسابقات السباحة في الألعاب الأولمبية. أنجح بطل سباحة في الألعاب الأولمبية هو الرجل الذي فاز بثماني ميداليات ذهبية.

۶۹- عین الخطأ:

- ۱) هناك ناسٌ يُحبون السباحة حباً كثيراً بسبب آثارها المفيدة على أجسامهم!
- ۲) من بين الرياضات المختلفة تُعدّ السباحة من أقدم و أهمّ رياضات الألعاب الأولمبية!
- ۳) إنّ السباحة من الرياضات المائية التي كان الناس يقومون بها ألفي سنة قبل الميلاد!
- ۴) لا يقدر الناس على السباحة في مسابح درجة الحرارة لمياهها تفوق أربعاً و عشرين درجة!

٧٠- « إِنَّ السَّبَّاحَةَ . . . » ؛ عَيْنِ الْخَطَأِ لِتَكْمِيلِ الْفَرَاغِ:

- (١) تُعْطِينَا الْفَرِحَةَ وَ السَّرُورَ!
(٢) لَهَا دَوْرٌ هَامٌّ فِي تَقْوِيَةِ الْقَلْبِ!
(٣) هِيَ الْعِلَاجُ الرَّئِيسِيُّ لِلْأَمْرَاضِ الْعَصَبِيَّةِ!
(٤) تَمَكَّنَ أَنْ تُقَلِّلَ مِنْ ضَغْطِ الدَّمِ!

٧١- أَذْكَرُ مَا لِمَ يَأْتِ فِي النَّصِّ:

- (١) أَنْوَاعُ السَّبَّاحَةِ الْمَخْتَلِفَةِ!
(٢) أَنْجَحَ اللَّاعِبِينَ فِي رِيَاضَةِ السَّبَّاحَةِ!
(٣) فَوَائِدُ السَّبَّاحَةِ وَ مَخَاطِرُهَا!
(٤) السَّبَّاحَةُ مِنْذُ قَدِيمِ الزَّمَانِ حَتَّى الْآنِ!

■ عَيْنِ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٧٢ وَ ٧٣)

٧٢- « يَعُودُ - تَوَثَّرَ - مَسَبِحٌ - الْأَوَّلُ »:

- (١) مَسَبِحٌ: مَفْرُودٌ مَذْكَرٌ - اسْمٌ مَكَانٌ مِنْ مَجْرَدِ ثَلَاثِيٍّ - مَعْرَبٌ - نَكْرَةٌ / مَجْرُورٌ بِحَرْفِ الْجَرِّ
(٢) تَوَثَّرَ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٍّ مِنْ بَابِ تَفْعِيلٍ، وَ لَهُ حَرْفٌ زَائِدٌ وَاحِدٌ / فَاعِلُهُ: السَّبَّاحَةُ
(٣) يَعُودُ: مُضَارِعٌ - لِلْمَفْرُودِ الْمَذْكَرِ الْغَائِبِ - مَصْدَرُهُ: تَعَوَّدَ / فِعْلٌ وَ فَاعِلُهُ: تَارِيخٌ؛ الْجُمْلَةُ فِعْلِيَّةٌ
(٤) الْأَوَّلُ: اسْمٌ (مِنْ الْأَعْدَادِ التَّرْتِيبِيَّةِ) - لِلْمَذْكَرِ - مَعْرَفٌ بِأَلٍ / صِفَةٌ أَوْ نَعْتٌ، وَ مَوْصُوفُهَا: الْعَامُّ

٧٣- « تَعَلَّمَ - تَحَافَظَ - تَقَامَ - مُخْتَلَفَةٌ »:

- (١) تَعَلَّمَ: لِلْمَفْرُودِ الْمُؤنَّثِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٍّ مِنْ مَصْدَرٍ: تَعَلَّمَ - لَازِمٌ / فِعْلٌ وَ فَاعِلُهُ: الطَّرِيقَةُ
(٢) تَحَافَظَ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٍّ مِنْ بَابِ مَفَاعَلَةٍ، حُرُوفُهُ الْأَصْلِيَّةُ: ح ف ظ / فِعْلٌ وَ فَاعِلٌ
(٣) تَقَامَ: مُضَارِعٌ - لِلْمَفْرُودِ الْمُؤنَّثِ الْغَائِبِ - مَجْهُولٌ / فِعْلٌ وَ نَائِبُ فَاعِلِهِ: مَسَابِقَاتٌ؛ الْجُمْلَةُ فِعْلِيَّةٌ
(٤) مُخْتَلَفَةٌ: مَفْرُودٌ مُؤنَّثٌ - اسْمٌ فَاعِلٌ (← فَعْلُهُ مِنْ بَابِ افْتِعَالٍ) / صِفَةٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ بِالتَّبَعِيَّةِ مِنْ مَوْصُوفِهَا

■ عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٧٤ - ٨٠)

٧٤- عَيْنِ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) إِنَّ تَلَوْتُ الْهَوَاءَ مِنْ مُهَدَّدَاتِ نِظَامِ الطَّبِيعَةِ!
(٢) الرَّجُلُ الْعَلَامَةُ تَحَدَّثَ مَعَ جَمِيعِ الطُّلَّابِ فِي الْمَدْرَسَةِ!
(٣) قَالَ الْمُزَارِعُ: إِنِّي تَخَلَّصْتُ مِنَ الْبُومَاتِ بِقَتْلِ الْكَثِيرِ مِنْهَا!
(٤) بَنَى نُوَيْلٌ مُخْتَبِرًا وَلَكِنَّهُ انْفَجَرَ وَ تَسَبَّبَ بِقَتْلِ أَخِيهِ الْأَصْغَرَ!

۷۵- عین غیر المناسب في المفهوم:

- (۱) لا خير في قول إلا مع الفعل! بس كه گفتم زبان من فرسود / چه كنم گفتم من ندارد سود
- (۲) ﴿ و ما الحياة الدنيا إلا لعب و لهو ﴾: بازیچه‌ایست طفل فریب این متاع دهر/ بی عقل مردمان كه بدین مبتلا شدند
- (۳) ﴿ يا أيها الإنسان ما عَزَّكَ بِرَبِّكَ الكَرِيم ﴾: حریص و جهان سوز و سرکش مباش/ ز خاک آفریدندت آتش مباش
- (۴) كأن إرضاء جميع الناس غاية لا تُدرَك! این قدر كز تو دلی چند بُود شاد بس است/ زندگانی به مراد همه كس نتوان كرد

۷۶- عین الخطأ في استعمال الحروف المُشَبَّهة بالفعل:

- (۱) ليتنا نرى نزول الثلج في وطننا في الصيف!
- (۲) لعل الإنسان يقدر أن يعرف الحضارات المختلفة!
- (۳) إنني سأذهب لرؤية آثار المتحف الجميلة في عواصم البلاد المختلفة!
- (۴) معلمنا يقول أن التلميذ الذي يجتهد كثيراً يستطيع أن ينجح في الامتحانات!

۷۷- في أي الأجابة جاء الخبر في الحال؟

- (۱) أقوى الناس من عفا عدوه مُقتدراً!
- (۲) عند وقوع المصائب تذهبُ العداوة سريعةً!
- (۳) رأيتُ أحد الفلاحين و هو يجمعُ المحاصيل بيده!
- (۴) هاتان البنتان قامتا بجولةٍ علميةٍ في إحدى مدن إيران!

۷۸- عین المستثنى منه مذکوراً:

- (۱) سافرنا إلى قريةٍ لم يكن ساكنوها إلا فلاحين!
- (۲) لا يجعلُ اللُّغاتِ في العالمِ غنيّةً إلا تبادلُ المفردات!
- (۳) القادةُ المُصلحون لا يدعون بلدان العالمِ إلا إلى السلم!
- (۴) لم أجد في الصيدليّة ما وصفه الطّبيب لي إلا الحبوب المهدّنة!

۷۹- عین المعادل للتشبيه في الترجمة الفارسية:

- (۱) أذكروا فضائل النبي في كلامكم ذكراً!
- (۲) يجتهدُ الأستاذُ في الصّفِّ اجتهداً من يرضى عن عمله!
- (۳) يُشجّعُ اللاعبين ثلاثون مُتفرّجاً و يُحبّون تشجيعَ اللاعبين!
- (۴) لما استقرت الأوضاع للملك استقرراً كاملاً سار نحو القصر!

۸۰- عین ما فيه المنادى:

- (۱) نبينا قد علمنا أن نصبر على مواجهة المشاكل!
- (۲) رسلنا هم الذين حاولوا أن يتقرب الناس إلى الله!
- (۳) ربنا اغفر لنا ذنوبنا و نحن نادمون أمام لطفك و كرمك!
- (۴) أمتنا من يرشدوننا لننجو من الظلمات و نذهب إلى النور!

کل کتاب

پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

تاریخ (۳)

۸۱- در کدام گزینه به درستی، به نویسندگان کتاب‌های زیر اشاره شده است؟

«حقایق‌الخبار ناصری - صدرالتواریخ - رساله ایراد - تاریخ بیداری ایرانیان»

(۱) خاوری شیرازی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده

(۲) میرزا محمدجعفر خورموجی - خاوری شیرازی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی

(۳) میرزا محمدجعفر خورموجی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی

(۴) خاوری شیرازی - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده

۸۲- پس از پیروزی‌های برق‌آسای نادر در جنگ‌های داخلی و خارجی و فراهم شدن زمینه نشستن او بر تخت شاهی، او در گام نخست دست به چه اقدامی

زد؟

(۱) بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند.

(۲) مهابیای نبرد با روسیه و عثمانی شد.

(۳) برای حل مشکلات سیاسی و مذهبی با عثمانی وارد مصالحه شد.

(۴) تهماسب دوم را به بهانه بی‌کفایتی از سلطنت خلع کرد.

۸۳- کدام یک از گزینه‌های زیر در مورد جایگاه صدراعظم در دوره قاجار صحیح نیست؟

(۱) بر پایه اختیاراتی که شاه به او می‌داد، می‌توانست در تمام امور کشور دخالت کند.

(۲) شمار قابل توجهی از آنان با دسیسه درباریان و بدگمانی و خشم شاهان، جان و دارایی خود را از دست دادند.

(۳) بعد از شاه و حاکمان ایالات و شهرها، وزیر اعظم یا صدراعظم قرار داشت.

(۴) وزیر می‌توانست از موقعیت خود برای اصلاح امور کشور و رونق کسب‌وکار بهره ببرد.

۸۴- کدام گزینه تعریف درستی از بناهای «کارت‌پستالی»، ارائه می‌دهد؟

(۱) سبکی از معماری که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود.

(۲) بناهای کوچک و تزئینی که با کاربرد تفریحی بنا می‌شدند.

(۳) بناهایی که به وسیله معماران سنتی با طرح جدیدی ساخته شدند.

(۴) سفارت‌خانه کشورهای اروپایی که براساس معماری جدید ساخته شد.

۸۵- کدام گزینه به دلایل مخالفت روسیه با حکومت مشروطه در ایران، اشاره ندارد؟

(۱) پیشگیری از قیام ملت‌های منطقه قفقاز، تحت تأثیر پیروزی مشروطه‌خواهان در ایران

(۲) جلوگیری از نفوذ رقیب که در لباس مشروطه‌خواهی از مشروطه‌طلبان حمایت می‌کرد.

(۳) محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمراتشان در منطقه خاورمیانه و ایران

(۴) کمک به محمدعلی شاه که طرفدار و متحد روسیه به شمار می‌رفت.

۸۶- چه تعداد از موارد زیر از جمله تغییرات و پیامدهای ایجاد شده پس از جنگ جهانی اول هستند؟

- دولت عثمانی در نهایت توسط نیروهای متفقین به اشغال درآمد.
- آمریکا پس از این جنگ، سازمان‌های بین‌المللی متعددی را در بخش‌های مختلف تأسیس کرد.
- انگلستان و فرانسه با پایان یافتن جنگ قراردادی را امضا کردند که به موجب آن امپراتوری عثمانی فروپاشید.
- اشغال ایران در این جنگ علی‌رغم اعلام بی‌طرفی، موجب تعطیلی مجلس شورای ملی و تضعیف بیشتر نظام مشروطه شد.
- تغییرات جغرافیایی- سیاسی دنیا پس از جنگ جهانی اول محدود به غرب آسیا نبود.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۸۷- کدام گزینه روند به قدرت رسیدن رضاشاه را با ترتیب درست مشخص کرده است؟

- (۱) ملاقات آبرون سایید با رضاخان در قزوین - جمع‌آوری اطلاعات درباره رضاخان توسط سیدضیاءالدین طباطبایی - انتصاب سیدضیاءالدین طباطبایی به نخست‌وزیری - اقناع احمدشاه برای حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران
- (۲) ملاقات آبرون سایید با رضاخان در قزوین - اقناع احمدشاه برای حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران - لقب گرفتن رضاخان به عنوان فرمانده ارتش - استعفای سیدضیاءالدین طباطبایی از مقام نخست‌وزیری
- (۳) جمع‌آوری اطلاعات درباره رضاخان توسط سیدضیاءالدین طباطبایی - اقناع احمدشاه برای حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران - استعفای سیدضیاءالدین طباطبایی از نخست‌وزیری - لقب گرفتن رضاخان به عنوان فرمانده ارتش
- (۴) ورود قوای قزاق به تهران در سوم اسفند ۱۲۹۹ - ملاقات آبرون سایید با رضاخان در قزوین - انتصاب سیدضیاءالدین طباطبایی در سمت نخست‌وزیری - تثبیت موقعیت رضاشاه در مقام نخست‌وزیری

۸۸- قیام ۳۰م تیر ملت ایران در چه سالی و برای اعتراض به کدام اقدام صورت گرفت؟

- (۱) ۱۳۳۲- استعفای اعتراضی دکتر مصدق پس از قطع رابطه تهران و لندن
- (۲) ۱۳۳۱- برکناری دکتر مصدق پس از ممانعت او از ارتباط مستقیم شاه با سفرای خارجی
- (۳) ۱۳۳۲- برکناری دکتر مصدق پس از درخواست او برای در اختیار گرفتن وزارت جنگ
- (۴) ۱۳۳۱- استعفای اعتراضی دکتر مصدق پس از عدم پذیرش درخواست او برای در اختیار گرفتن فرماندهی ارتش

۸۹- با انتصاب آموزگار به نخست‌وزیری ... و برکناری وی با شعار ... همراه بود.

- (۱) حکومت نظامی فراگیر شد - فضای باز سیاسی
- (۲) آشوب‌های خیابانی به راه افتاد - انتقاد از گذشته و انجام اصلاحات
- (۳) تلاش شد در کشور فضای باز سیاسی ایجاد شود - آشتی ملی
- (۴) شبکه جاسوسی انگلیس و آمریکا فعال شد - آزادی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی

۹۰- همه گزینه‌ها از اقدامات سازمان مجاهدین خلق در دوران جنگ تحمیلی علیه کشور ما بوده؛ به جز:

- (۱) همکاری با ارتش بعثی در سرکوب و کشتار مخالفان صدام از جمله مبارزان کرد
- (۲) تهاجم به داخل خاک ایران قبل از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد
- (۳) ایجاد آشوب در داخل کشور و ترور بسیاری از مسئولان و مردم عادی
- (۴) دادن اطلاعات سری و نظامی کشور به رژیم صدام و دیگر دشمنان خارجی

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

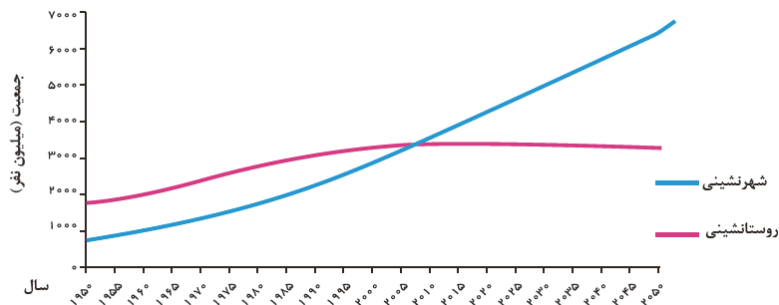
وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

جغرافیا (۳)

۹۱- این که «در کشورهای نظیر هند و چین، روستاهایی با جمعیت بیش از ۳۰۰۰۰ نفر یافت می‌شوند» یادآور کدامیک از توضیحات زیر است؟

- (۱) مهم‌ترین ملاک تشخیص شهر از روستا، میزان جمعیت آن‌ها و تراکم جمعیتی در آن‌هاست.
- (۲) به‌طور کلی، تفاوت در میزان جمعیت را نمی‌توان معیاری تأثیرگذار در تشخیص شهرها از روستاها در نظر گرفت.
- (۳) جمعیت روستایی فضاهای باز و چشم‌اندازهای طبیعی بیشتری را در دسترس دارد، اما در شهرها خانه‌ها و مغازه‌ها فشرده‌ترند.
- (۴) معیار جمعیت و تراکم آن در تشخیص شهرها از روستاها، ملاکی عمومی نیست و می‌تواند در مناطق مختلف دنیا تا حدودی متغیر باشد.

۹۲- با توجه به نمودار زیر، کدامیک از نتیجه‌گیری‌ها نادرست آمده است؟

- (۱) می‌توان گفت در قرن بیستم و بیست‌ویکم، جهان به سمت شهری‌شدن در حال حرکت است.
- (۲) تقریباً در سال ۲۰۱۰ میلادی، جمعیت شهرنشین در دنیا، از جمعیت روستانشین پیشی گرفته است.
- (۳) سرعت گسترش شهرنشینی در نواحی مختلف دنیا، مستقل از میزان توسعه‌یافتگی صنعتی، به‌طور یکنواختی بالاست.
- (۴) تقاضا برای دسترسی بیشتر به تسهیلات آموزشی، درمانی و ... موجب شده است جمعیت بیشتری برای سکونت، شهر را به روستا ترجیح دهند.

۹۳- براساس پدیده «وندالیسم شهری» و کاهش امنیت اجتماعی شهری، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) به کمک هوشمندسازی شهری و امکانات آن از گسترش این پدیده جلوگیری می‌شود.
- (۲) برنامه‌ریزان شهری از طریق مبللمان شهری، گسترش این پدیده را کنترل می‌کنند.
- (۳) با برگزاری کارگاه‌های آموزشی می‌توان تا حدودی از پیشرفت آن جلوگیری نمود.
- (۴) با افزایش اسکان غیررسمی به‌ویژه زاغه‌نشینی، روند آن تشدید می‌شود.

۹۴- عبارت زیر، از پیامدهای کدام ویژگی عمده «برنامه آمایش سرزمین» است؟

«دسترسی عادلانه همه مردم به حمل و نقل با کمترین هزینه»

الف) توجه به آمایش دفاعی

ب) توجه به ظرفیتها و توانمندیهای همه مناطق

ج) توجه به نیازهای حال و آینده

د) توجه به عدالت در توسعه

(۱) «الف و «ب» (۲) «الف و «ج» (۳) «ب و «د» (۴) «ج و «د»

۹۵- پژوهشگری با هدف بررسی ناهمواریهای شرق و جنوب شرقی کشور از سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS) استفاده می کند. وی اطلاعاتی از

گل فشانها را در مرحله ورودی کار جمع آوری کرده است». هر کدام از دو گزاره زیر به عنوان اطلاعات این پژوهشگر به کدامیک از دو مؤلفه دادهها

دلالت دارد؟

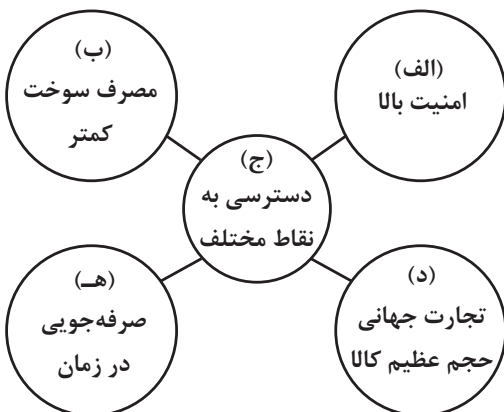
الف) گل فشانها معمولاً به شکل گنبدی یا مخروطی شکل و در بعضی جاها به صورت حوضچههای مملو از آب و گل مشاهده می شوند.

ب) در استان هرمزگان و جنوب استان سیستان و بلوچستان در فاصله این ناهمواری تا دریای عمان، چندین گل فشان وجود دارد.

(۱) توصیفی - توصیفی (۲) مکانی - توصیفی

(۳) توصیفی - مکانی (۴) مکانی - مکانی

۹۶- با توجه به شکل زیر، کارکرد کدامیک از شیوههای حمل و نقل، اولویت بیشتری دارد؟

(۱) الف) آبی (ب) ریلی (ج) ریلی (د) آبی (ه) هوایی

(۲) الف) هوایی (ب) آبی (ج) جادهای (د) آبی (ه) ریلی

(۳) الف) آبی (ب) آبی (ج) ریلی (د) هوایی (ه) هوایی

(۴) الف) هوایی (ب) ریلی (ج) جادهای (د) آبی (ه) هوایی

۹۷- کدام گزینه، متن زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«مطابق تعریف، کانون زمین‌لرزه، ... و هر چه ... ، شاهد زمین‌لرزه‌های مخرب‌تری خواهیم بود.»

- (۱) عمقی از زمین است که انرژی انباشته‌شده در آن نقطه نسبت به اطراف بیشینه است - عمق کانونی زمین‌لرزه بیشتر باشد
- (۲) عمقی از زمین است که انرژی تجمیع شده برای اولین بار از آن نقطه آزاد می‌شود - فاصله کانون عمقی زمین‌لرزه از مرکز سطحی آن کمتر باشد
- (۳) عمقی از زمین است که انرژی انباشته شده در آن نقطه نسبت به اطراف بیشینه است - فاصله کانون عمقی زمین‌لرزه از مرکز سطحی آن کمتر باشد
- (۴) عمقی از زمین است که انرژی تجمیع شده برای اولین بار از آن نقطه آزاد می‌شود - عمق کانونی زمین‌لرزه بیشتر باشد

۹۸- کدام گزینه عوامل مؤثر در سیل‌خیزی بیشتر حوضه آبخیز گرد نسبت به سایر حوضه‌ها را نشان می‌دهد؟

- (۱) انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها - یک اندازه بودن طول سرشاخه‌ها - هم‌زمان رسیدن همه جریان‌ها به خروجی
- (۲) اندازه‌های متفاوت طول سرشاخه‌ها - انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها - تخلیه متوالی آب سرشاخه‌ها
- (۳) یک اندازه بودن طول سرشاخه‌ها - خروج تدریجی آب سرشاخه‌ها - نفوذناپذیری بیشتر خاک
- (۴) هم‌زمان رسیدن همه جریان‌ها به خروجی - تخلیه متوالی آب سرشاخه‌ها - نفوذناپذیری کمتر خاک

۹۹- در کدام گزینه، روند استفاده از ابزارهای سنجش از دور جهت تشخیص استعداد لرزه‌خیزی به درستی تدوین شده است؟

- (۱) از طریق تصاویر ماهواره‌ای، میزان حرکت مواد سطح زمین در حد چند متر اندازه‌گیری می‌شود که خود نشان‌دهنده حرکت گسل‌هاست.
- (۲) تنش‌های ایجادشده در امتداد خطوط گسل تولید گرما می‌کند، تصاویر حرارتی ماهواره‌ای این تغییرات دما را ثبت می‌کند که نشانگر هشدار است.
- (۳) براساس تصاویر مربوط به طیف مرئی که در نرم‌افزار گوگل ارث ثبت می‌شوند، می‌توان حرکت گسل‌های اصلی منطقه را ثبت نمود.
- (۴) عوارض سطح زمین، پرتوهای تابیده را به‌صورت امواج الکترومغناطیسی بازمی‌تابانند که تغییرات مقدار آن، وقوع زمین‌لرزه در آینده نزدیک را هشدار می‌دهد.

۱۰۰- چند مورد از موارد «الف تا ه» را می‌توان به‌عنوان «مهم‌ترین علل خشک‌سالی در دهه‌های اخیر» معرفی کرد؟

- الف) روند کلی گرمایش کره زمین
- ب) بی‌نظمی‌های بارش در اثر تغییرات اقلیمی
- ج) اجرای برنامه‌های مدیریت مصرف منابع آب زیرزمینی
- د) افزایش ریزگردها و حرکت آن‌ها به سمت سکونتگاه‌ها
- ه) بهره‌برداری نادرست از منابع آب سطحی در اثر افزایش جمعیت

چهار (۴)

سه (۳)

دو (۲)

یک (۱)

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۰۱- اگر وجود عین یا جزء ماهیت بود، حمل آن بر ماهیت مانند کدام گزینه می‌شد؟

- (۱) مجموع زوایای مثلث ۱۸۰ درجه است.
(۲) ناطق انسان است.
(۳) مثلث مقدار پیوسته است.
(۴) حیوان ناطق است.

۱۰۲- کدام گزینه توضیحی مناسب در مورد وجود واجب‌الوجود بالذات می‌باشد؟

- (۱) عقل نه ناگزیر به قبول آن است و نه ناگزیر به نفی آن، مانند خداوند.
(۲) عقل از قبول خلاف آن سر باز می‌زند، مانند خداوند.
(۳) عقل از قبول خلاف آن سر باز می‌زند، مانند فرشتگان.
(۴) عقل نه ناگزیر به قبول آن است و نه ناگزیر به نفی آن، مانند فرشتگان.

۱۰۳- با توجه به دیدگاه دیوید هیوم در مورد چگونگی درک رابطه علیت، کدام گزینه صحیح می‌باشد؟

- (۱) علیت یک مفهوم مستقیم تجربی است.
(۲) از نظر هیوم تعاقب زمانی آنچه علت و معلول خوانده می‌شود، به صورت تجربی مشاهده شده است.
(۳) آنچه اصل علیت را می‌سازد، ضرورت است و انسان‌ها با پشت سر هم آمدن پدیده‌ها ضرورت علت و معلول را درک کرده‌اند.
(۴) مفهوم ضرورت علی و معلولی از ابتدا باید در ذهن باشد.

۱۰۴- کدام عبارت درست است؟

- (۱) به نظر اکثر تجربه‌گرایان انسان بعد از توالی پدیده‌ها متوجه نوعی رابطه ضروری می‌شود که آن را علیت می‌نامیم.
(۲) از نظر هیوم، توالی و پشت سر هم آمدن پدیده‌ها ناشی از تداعی علیت است که چیزی جز یک حالت روانی نیست.
(۳) دکارت معتقد است انسان علت هر معلولی را با درکی فطری، متوجه می‌شود.
(۴) از نظر هیوم، رابطه ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و فقط با عقل می‌توان آن را درک کرد.

۱۰۵- کدام یک از موارد زیر مصداقی از صدفه و اتفاق نیست؟

- (۱) اکتفای حالت میانه نسبت به وجود و عدم برای ایجاد شیء
(۲) عدم وجوددهندگی بعضی علل
(۳) امکان موجودیت معلول با تحقق علت تامه
(۴) عدم پیوستگی جریانات عالم

۱۰۶- ساختار کدام یک از استدلال‌های زیر درباره خداشناسی با موارد دیگر متفاوت است؟

- (۱) مسئولیت‌پذیری و رعایت اخلاق تنها در جایی معنا دارد که انسان خود را صاحب اراده و اختیار ببیند. اختیار ویژگی نفس است. نفس موجودی مجرد است و برای سعادت دائمی نیازمند جهانی ماورای طبیعت است و وجود چنین جهانی نیز مشروط به وجود خدایی جاودان و نامتناهی است.
- (۲) من از حقیقتی نامتناهی و دانا و توانا که خود من و هر چیز دیگری به وسیله او خلق شده‌ایم، تصویری دارم. این تصور نمی‌تواند از خودم باشد؛ زیرا من موجودی متناهی‌ام. این تصور از یک وجود نامتناهی است.
- (۳) هر جا که یک خوب‌تر و بهتر وجود دارد، خوب‌ترین و بهترینی نیز هست. در میان موجودات، برخی خوب‌تر و بهتر از برخی دیگرند، پس حقیقتی هم که خوب‌ترین و بهترین باشد، وجود دارد.

(۴) گردش آفتاب و ماه و ستارگان منظم است. نظم زیر فرمان عقل است. گردش آفتاب و ماه و ستارگان زیر فرمان عقلِ صانع است.

۱۰۷- کدام مثال از دیدگاه حکیمان الهی در مورد نسبت وجود خدا و حیات معنوی و معناداری زندگی انسان، درست‌تر است؟

- (۱) پذیرش حقیقی بودن «کارما» و درست‌کاری به دلیل ترس از عواقبِ شومِ اعمال بد.
- (۲) وجود امری ناشناخته در سوی دیگر هستی و گره‌خوردن اخلاقیات انسان به آن.
- (۳) ترس از طردشدن توسط خانواده با وجود اطمینان به این‌که هرگز اتفاق نمی‌افتد.
- (۴) تلاش برای فرار از خشم ارواح خبیثه بدون توجه به وجود یا عدم وجود این موجودات.

۱۰۸- از نظر فلاسفهٔ مسلمان، در چه صورتی زندگی انسان معنادار و متعالی می‌شود؟

- (۱) برای انسان گزاشی به خیر و زیبایی قائل شود و بداند که این خیر و زیبایی یک امر موهوم نیست.
- (۲) آرمان‌های مقدس و فراتر از زندگی مادی را معتبر و درست بداند.
- (۳) ابتدا وجود خدا را از طریق عقل و تفکر و اندیشه اثبات کند و سپس با وی ارتباط معنوی برقرار نماید.
- (۴) منشأ خیر و کمال را یک حقیقت متعالی (یعنی خدا) بداند.

۱۰۹- حل معادلات ریاضی که منجر به ساخت فضاپیماها می‌شود به ... و تمییز مکاتب اخلاقی مختلف به ... مربوط می‌شود.

(۱) عقل عملی - عقل نظری	(۲) عقل نظری - عقل عملی
(۳) عقل نظری - عقل نظری	(۴) عقل عملی - عقل عملی

۱۱۰- کدام مورد به ترتیب شباهت و تفاوت دیدگاه دیوید هیوم و اوگوست کنت را بیان می‌کند؟

- (۱) راه و روش رسیدن به دانش و معرفت واقعی منحصر به فرد است. - بهترین روش برای پیشرفت در زندگی تکیه کردن بر تجربه است.
- (۲) تصوراتی که فیلسوفان از ماوراءالطبیعه ارائه می‌دهند، خلاف واقع است. - احکام عقل محض ممکن است واقعی باشند، ولی اثبات‌ناپذیرند.
- (۳) آنچه عقل به تنهایی اثبات کند، هیچ فایده‌ای نخواهد داشت. - برهان نظم به‌عنوان برهانی مبتنی بر تجربه برای اثبات خدا، قابل ارزیابی است.
- (۴) کار عقل در تأسیس فلسفه فقط در حوزه معرفت‌شناسی کارایی دارد. - دلیل فیلسوفان برای وجود عالم عقل به‌عنوان یک عالم متعالی نادرست است.

۱۱۱- کدام یک دیدگاه فیلسوفان مسلمان را درباره عقل تأیید می‌کند؟

- (۱) تمثیل یکی از روش‌هایی است که با ابزار عقل، قابل استفاده است.
- (۲) انبیاء از طریق عقل به برترین معارف وحیانی دست می‌یابند.
- (۳) توانمندی محدود عقل سبب تعارض آن با وحی می‌باشد.
- (۴) اساس پذیرش هر اعتقاد منحصر به عقل نیست.

۱۱۲- عبارت «مانند آفتاب است نسبت به چشم»، سخن کیست و در چه بابی است؟

- (۱) ابن‌سینا - جایگاه عقل اول در عالم عقول
- (۲) فارابی - جایگاه عقل اول در عالم عقول
- (۳) ابن‌سینا - مقام عقل فعال نسبت به اندیشه
- (۴) فارابی - مقام عقل فعال نسبت به اندیشه

۱۱۳- نقطه تشابه و تمایز مدینه فاضله با جاهله به ترتیب در چیست؟

- (۱) در مدینه فاضله مردم به دنبال سعادت‌اند. - دستیابی به لذت‌های دنیوی، تعریف مردم مدینه جاهله، از سعادت است.
- (۲) در مدینه فاضله مردم به دنبال لذت‌های دنیوی هستند. - هدف مدینه فاضله و مردم آن، دستیابی و نیل به سعادت است.
- (۳) دستیابی به لذت‌های دنیوی، تعریف مردم مدینه جاهله، از سعادت است. - در مدینه فاضله مردم به دنبال سعادت‌اند.
- (۴) حاکم مدینه فاضله، روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد. - مردم مدینه فاضله فقط در پی سعادت معنوی و اخروی هستند.

۱۱۴- کدام گزاره با نظر فارابی درباره «مردم مدینه فاضله» مغایرت دارد؟

- (۱) همه اعضا متناسب با ظرفیت‌های خود در جای مناسبی قرار گرفته‌اند.
- (۲) مناصب و جایگاه‌ها به‌صورت هماهنگ و مساوی تقسیم شده است.
- (۳) کسی باید بر دیگران برتری داشته باشد و بر مردم ریاست کند.
- (۴) برخی از اعضای مدینه فاضله بر برخی دیگر مقدم‌اند.

۱۱۵- دلیل این که ابن سینا بر مطالعه رابطه وجودی این عالم با مبدأ کل جهان هستی تأکید می‌ورزد، چیست؟

- ۱) چون مطالعه طبیعت برای فهم روابط میان پدیده‌های طبیعی ناکافی است.
- ۲) چون پرداختن به این مسئله، موجب شکل‌گیری علوم طبیعی می‌شود.
- ۳) چون محقق را از مرتبه سطح فراتر می‌برد و او را از باطن آگاه می‌سازد.
- ۴) چون محقق را از تحقیق در ظواهر امور بی‌نیاز می‌سازد و به او علم برتر می‌بخشد.

۱۱۶- از دیدگاه طبیعت‌شناسی ابن سینا گزاره صحیح کدام است؟

- ۱) از نظر ابن سینا، برخی امور در جهان طبیعت، مصداق شر و بدی هستند.
- ۲) در دیدگاه ابن سینا هر شیء، در هر صورتی به سوی کمال مطلق می‌رود و به آن می‌رسد.
- ۳) همه موجودات طبیعی، دارای طبیعت خاصی هستند که براساس حرکات و تحولات آن‌ها شکل می‌گیرد.
- ۴) از نظر ابن سینا، آن چه که شر و بدی به نظر می‌رسد در نهایت موجبات خیر و کمال نهایی است.

۱۱۷- کدام مورد درباره حکمت متعالیه درست است؟

- ۱) مجموعاً سه منبع برای این حکمت می‌توان نام برد که هر یک از این منابع، روشی مخصوص به خود دارد.
- ۲) از جهت موضوع و روش با حکمت‌های مقدم بر خود، تفاوتی ندارد ولی از شواهد صدق بیشتری برخوردار است.
- ۳) با امتداد تکاملی مشرب‌های فلسفی قبلی در جهان اسلام، بدون نیاز به عاملی دیگر، چنین حکمتی باید نتیجه می‌شد.
- ۴) شخصیت وجودی صاحب این حکمت در اثر الفت با سه طریق معرفتی به روشی نوین رسید که تکیه بر پیوند آن‌ها داشت.

۱۱۸- به ترتیب کدام مورد موجب می‌شود هیچ واقعیتی، یک واقعیت واحد نباشد و کدام یک باعث می‌شود هیچ واقعیتی، قابل شناخت نباشد؟

- ۱) وجه اشتراک نبودن مفهوم وجود - واقعی بودن وجود و ماهیت
- ۲) اصیل بودن مفاهیم وجود و ماهیت - اعتباری بودن وجود و ماهیت
- ۳) اصالت نداشتن مفهوم وجود - ساختگی بودن وجود و ماهیت در ذهن
- ۴) یکسانی عامل وحدت و کثرت - یکسان بودن دو مفهوم وجود و ماهیت

۱۱۹- در تاریخ فلسفه اسلامی، به خصوص در ایران، ... و ... به ترتیب موجب رکود و رونق مجدد فلسفه شدند.

- ۱) نابسامانی‌هایی که از ابتدای دوره صفویه آغاز شد - رونق گرفتن حکمت متعالیه به‌عنوان مکتب غالب فلسفی
- ۲) نابسامانی‌هایی که تا اواخر دوره قاجار ادامه داشت - ورود فلسفه‌های اروپایی و سوق دادن حکیمان مسلمان به ارزیابی آن‌ها
- ۳) نابسامانی‌هایی که از ابتدای دوره صفویه آغاز شد - ورود فلسفه‌های اروپایی و سوق دادن حکیمان مسلمان به ارزیابی آن‌ها
- ۴) نابسامانی‌هایی که تا اواخر دوره قاجار ادامه داشت - رونق گرفتن حکمت متعالیه به‌عنوان مکتب غالب فلسفی

۱۲۰- کدام مورد درباره «تفسیر المیزان» درست است؟

- ۱) درون خود دارای مجموعه‌ای پربار از مباحث مستقل فلسفی است که تبیین‌کننده آیات قرآن نیز به‌شمار می‌روند.
- ۲) این تفسیر با ایجاد انسجام در آیات قرآن، نشان می‌دهد که هر آیه از قرآن را می‌توان به کمک آیات دیگرش تفسیر کرد.
- ۳) این تفسیر که حاصل جلسات تفسیری علامه طباطبایی بود، سبکی جدید و بی‌سابقه داشت که از ابتکارات خود علامه بود.
- ۴) با پرداختن به مباحث فلسفی برگرفته از آیات الهی، عمق معارف قرآن را نشان می‌دهد و قرآن را به مسائل روز پیوند می‌زند.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم تونزنده جانی، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، امیر زراندوز، سعید عزیزخانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، امیر محمودیان، ابراهیم نجفی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، سید علیرضا علویان، فرهاد فروزان کیا، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، آرش مرتضائی فر
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، حسین رضائی، حسین شجاع‌الدینی، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، آیدین مصطفی‌زاده، حامد مقدس‌زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	علی آقاجان پور، علیرضا پدرام، امیرحسین کاروین، محمد ملک‌آبادی‌زاده، جواد میریلوکی
فلسفه	محمد آقاصالح، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌نقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنکور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزنده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، علی مرشد، محمد حمیدی	عباس مالکی	الهه شهیازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	آرش مرتضائی فر	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه‌حسینی	کوثر شاه‌حسینی	فاطمه صفری	آرش مرتضائی فر، مهتاب شیرازی	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	—	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار	زهرا دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	علیرضا نصیری	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد	علی زیبا	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۲»

(فرشید کریمی)

ابتدا برای اولین مربع ۳ حالت داریم:

۳	

حال دو حالت زیر را در نظر می‌گیریم:

(۱) دو مربع مجاور با مربع اول هم‌رنگ باشند.

$$3 \times 2 \times 1 \times 1 = 6$$

(۲) دو مربع مجاور با مربع اول هم‌رنگ نباشند. در این صورت مربع آخر با

مربع اول که در قطر قرار می‌گیرند هم‌رنگ هستند.

۳	۲
۱	۱

$$3 \times 1 \times 2 \times 1 = 6$$

پس تعداد کل حالات برابر است با: $6 + 6 = 12$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۲- گزینه «۲»

(عباس مالکی)

اگر کلمه شامل دو حرف «ق» و «چ» باشد، دو حالت پیش می‌آید:

(حرف «ی» در پایان کلمه بدون نقطه است.)

$$\frac{1}{y} \times \frac{1}{x} \times 2 = 2$$

(۱) حرف «ی» در آخر باشد:

$$\binom{2}{1} \times 3! = 2 \times 6 = 12$$

(۲) حرف سوم «ی» نباشد:

یا یکی از دو حرف نقطه‌دار «ی» غیر آخر باشد، که دو حالت داریم:

$$\binom{2}{1} \times \binom{2}{1} \times 2! = 8$$

(۱) حرف «ی» اول باشد:

$$\binom{2}{1} \times \binom{2}{1} \times 2! = 8$$

(۲) حرف «ی» دوم باشد:

اصل جمع $\rightarrow 2 + 12 + 8 + 8 = 30$

پس:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۳- گزینه «۳»

(معمربراهیم توزنده‌فانی)

اعداد طبیعی یک رقمی عبارت‌اند از:

$$1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9$$

با توجه به اصل متمم باید تعداد زیرمجموعه‌های ۵ عضوی به‌طوری‌که حاصل ضرب اعضای آن مضرب ۳ نباشد را محاسبه کرده و از تعداد کل زیرمجموعه‌های ۵ عضوی آن کم کنیم.

برای آن‌که حاصل ضرب مضرب ۳ نباشد، کافی است اعضای آن را از مجموعه $\{1, 2, 4, 5, 7, 8\}$ انتخاب کنیم لذا:

$$\text{تعداد زیرمجموعه‌های مطلوب} = \binom{9}{5} - \binom{6}{5} = \frac{9!}{5! \times 4!} - \frac{6!}{5! \times 1!}$$

$$= 126 - 6 = 120$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۴- گزینه «۱»

(ابراهیم نجفی)

$$n(S) = \frac{2}{\{1, 2\}} \times \frac{2}{\{3, 4\}} + \frac{2}{\{3, 4\}} \times \frac{2}{\{5, 6\}} + \frac{2}{\{5, 6\}} \times \frac{2}{\{1, 2\}} + \frac{2}{\{1, 2\}} \times \frac{2}{\{5, 6\}} + \frac{2}{\{3, 4\}} \times \frac{2}{\{1, 2\}} + \frac{2}{\{5, 6\}} \times \frac{2}{\{3, 4\}}$$

$$= 4 + 8 + 22 = 44$$

$$n(A') = 2 + 2 + 2 = 6 \Rightarrow n(A) = 44 - 6 = 38$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۵- گزینه «۲»

(امیر محمودیان)

فضای نمونه: هر توپ می‌تواند در یکی از ۶ جعبه قرار گیرد. پس طبق اصل ضرب داریم:

$$n(S) = 6 \times 6 \times 6 \times 6 \times 6 \times 6$$

$$\Rightarrow n(S) = 6^5$$

در قرار دادن ۵ توپ در ۶ جعبه، تعداد جعبه‌های خالی می‌تواند ۱ تا ۵ جعبه باشد. جهت سادگی حل، این سؤال را به کمک احتمال متمم حل می‌کنیم. متمم حداقل ۳ جعبه خالی باشد برابر است با حداکثر ۲ جعبه خالی باشد.

الف) یک جعبه خالی باشد: یعنی ۵ توپ در ۵ جعبه متمایز قرار بگیرند:

$$6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 = 6! = 720$$

(علی قهرمان زاره)

۸- گزینه «۴»

گام‌های آمار مستقل از یکدیگر نیستند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۴۴)

(علی حسینی نوه)

۹- گزینه «۳»

جمله چهارم برابر است با:

$$n = 3 \Rightarrow a_3 = \left[\frac{10}{3} \right] a_2 + (-1)^3$$

$$\Rightarrow a_3 = 3a_2 - 1 \xrightarrow{a_2=5} a_3 = 3(5) - 1 \Rightarrow a_3 = 14$$

جمله دوم برابر است با:

$$n = 2 \Rightarrow a_2 = \left[\frac{10}{2} \right] a_1 + (-1)^2$$

$$\Rightarrow a_2 = 5a_1 + 1 \xrightarrow{a_1=5} a_2 = 5(5) + 1 \Rightarrow a_2 = 26$$

$$\Rightarrow a_3 + a_2 = 14 + \frac{26}{5} \Rightarrow 14 \frac{2}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

(علی حسینی نوه)

۱۰- گزینه «۱»

برای مشخص کردن جمله هفتم دنباله $a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6, a_7, \dots$ لازم است که جملات دنباله را ابتدا مشخص کنیم، از آنجایی که دنباله جدید از جملات دنباله مثلثی و مربعی ساخته شده‌اند، پس برای مشخص کردن جملات از دنباله مربعی و مثلثی از روابط زیر کمک می‌گیریم:

مربعی: $n^2 \Rightarrow 1, 4, 9, 16, 25, \dots$

مثلثی: $\frac{n(n+1)}{2} \Rightarrow 1, 3, 6, 10, 15, \dots$

$a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6, a_7, \dots \Rightarrow 3, 4, 6, 9, 10, 16, 15, 25$

همان‌طور که می‌بینید، جمله هفتم دنباله برابر ۱۵ است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

(سعید عزیزقانی)

۱۱- گزینه «۱»

با توجه به صورت سؤال داریم:

$d = 3$

$a_{10} = 28 \Rightarrow a_1 + 9d = 28 \xrightarrow{d=3} a_1 + 27 = 28 \Rightarrow a_1 = 1$

(ب) ۲ جعبه خالی باشد: یعنی فقط یک جعبه شامل ۲ توپ و ۳ جعبه شامل

یک توپ باشد. ابتدا به $\binom{6}{1}$ حالت جعبه شامل ۲ توپ و به $\binom{5}{2}$ حالت

توپ‌های داخل آن تعیین می‌شود. حال از بین ۵ جعبه دیگر ۳ جعبه را

انتخاب می‌کنیم (به $\binom{5}{3}$ حالت) و به ۳! سه توپ دیگر را در آن قرار

می‌دهیم:

$$\binom{6}{1} \times \binom{5}{2} \times \binom{5}{3} \times 3! = 6 \times 10 \times 10 \times 6 = 3600$$

$$n(A) = 3600 + 720 = 4320$$

$$P(A) = \frac{4320}{65} = \frac{5}{9} \Rightarrow P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{5}{9} = \frac{4}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۷)

(مهمر بفرایی)

۶- گزینه «۱»

$$n(S) = \binom{5+4+3}{3} = \binom{12}{3} = \frac{12 \times 11 \times 10}{3 \times 2 \times 1} = 220$$

$$n(A) = \binom{5}{2} \times \binom{7}{1} + \binom{5}{3} = 10 \times 7 + 10 = 80$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{80}{220} = \frac{4}{11}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(مهمر بفرایی)

۷- گزینه «۴»

احتمال رخ ندادن پیشامد A یعنی $P(A')$ برابر $0/3$ است، پس:

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - 0/3 = 0/7$$

احتمال پیشامد «B رخ دهد ولی A رخ ندهد» یعنی $P(B-A)$ برابر

$0/2$ است، پس:

$$P(B-A) = P(B) - P(A \cap B) = 0/2$$

احتمال آن‌که «پیشامد A یا B رخ دهد» یعنی $P(A \cup B)$ برابر است

با:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) = 0/7 + 0/2 = 0/9$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

$$\Rightarrow a_1 r^2 (r + r^2) = 120 \xrightarrow{a_1 r^2 = 20} 20(r + r^2) = 120$$

$$\Rightarrow r^2 + r = 6 \Rightarrow r^2 + r - 6 = 0 \Rightarrow (r - 2)(r + 3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} r = 2 \text{ ق ق} \Rightarrow a_1 = \frac{20}{2^2} = 5 \\ r = -3 \text{ غ ق} \end{cases}$$

$$\Rightarrow S_6 = a_1 \times \frac{r^6 - 1}{r - 1} \xrightarrow{a_1 = 5, r = 2} S_6 = 5 \times \frac{64 - 1}{2 - 1}$$

$$\Rightarrow S_6 = 5 \times 63 = 315$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۴)

(فخرشیر کرمی)

۱۴- گزینه «۲»

$$\text{سه جمله متوالی حسابی} \Rightarrow 2b = a + 3c$$

$$\text{سه جمله متوالی هندسی} \Rightarrow b^2 = 4ac$$

حال با جایگزینی $c = \frac{b^2}{4a}$ ، در رابطه حسابی داریم:

$$2b = a + 3 \left(\frac{b^2}{4a} \right) \Rightarrow 2b = a + \frac{3b^2}{4a}$$

$$\xrightarrow{\text{تقسیم به } b} 2 = \frac{a}{b} + \frac{3b}{4a}$$

$$2 = x + \frac{3}{4x} \xrightarrow{\times 4x} 2 = x + \frac{3}{4x} \quad \text{در اینجا فرض کنیم } x = \frac{a}{b} \text{ پس:}$$

$$8x = 4x^2 + 3 \xrightarrow{\text{فرم استاندارد}} 4x^2 - 8x + 3 = 0$$

$$(2x - 1)(2x - 3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 2x - 1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{2} \\ 2x - 3 = 0 \Rightarrow x = \frac{3}{2} \end{cases}$$

بیشترین مقدار $x = \frac{a}{b}$ برابر $\frac{3}{2}$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطبی و غیرقطبی، صفحه‌های ۶۲ تا ۸۴)

پس با توجه به تعداد جمله اول و اختلاف مشترک، جمله عمومی دنباله را به دست می‌آوریم:

$$a_n = a_1 + (n - 1)d$$

$$\xrightarrow{\substack{a_1 = 1 \\ d = 3}} a_n = 1 + (n - 1) \times 3 = 1 + 3n - 3 \Rightarrow a_n = 3n - 2$$

برای محاسبه مقدار مجموع خواسته شده باید مقدار جمله پنجم و جمله پانزدهم را داشته باشیم:

$$a_5 = 3(5) - 2 = 13$$

$$a_{15} = 3(15) - 2 = 43$$

در نهایت تعداد جملات از جمله پنجم تا جمله پانزدهم ۱۱ است، پس داریم:

$$S_{11} = \frac{11}{2} [a_5 + a_{15}] = \frac{11}{2} [13 + 43] = \frac{11}{2} \times 56 = 11 \times 28 = 308$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطبی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(عباس ملکی)

۱۲- گزینه «۱»

$$r = \frac{a_4}{a_3} = \frac{m}{\frac{m}{n}} = \frac{mn}{m} = n$$

$$a_1 = \frac{a_2}{r} = \frac{n}{n} = 1$$

$$n, n^2, n^3 \Rightarrow n^3 = m \Rightarrow \text{جملات را با فرض } r = n \text{ بازنویسی می‌کنیم}$$

$$S_6 = a_1 \frac{r^6 - 1}{r - 1} \Rightarrow a_1 = 1, r = n \Rightarrow \frac{n^6 - 1}{n - 1} \Rightarrow m^2 - 1 = m \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{m^2 - 1}{n - 1} = m^2 - 1$$

$$\Rightarrow n - 1 = 1 \Rightarrow n = 2 \Rightarrow a_5 = a_1 r^4 = 1 \times 2^4 = 16$$

$$a_7 = a_1 r^6 = 1 \times 2^6 = 64$$

$$\Rightarrow a_5 + a_7 = 16 + 64 = 80$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۴)

(محمدرضا بصری)

۱۳- گزینه «۱»

$$a_3 = a_1 r^2 = 20$$

$$a_4 + a_5 = a_1 r^3 + a_1 r^4 = 120$$

۱۵- گزینه «۳»

(سعیر عزیزقانی)
ابتدا رادیکال‌های داده شده در صورت کسر را ساده می‌کنیم:

$$\begin{aligned} \sqrt{6-4\sqrt{2}} &= \sqrt{2(3-2\sqrt{2})} = \sqrt{2(\sqrt{2}-1)^2} = \sqrt{2} \times |\sqrt{2}-1| \\ &\text{مثبت} \\ &= \sqrt{2}(\sqrt{2}-1) \\ \sqrt{10-4\sqrt{6}} &= \sqrt{2(5-2\sqrt{6})} = \sqrt{2(\sqrt{3}-\sqrt{2})^2} = \sqrt{2} \times |\sqrt{3}-\sqrt{2}| \\ &\text{مثبت} \\ &= \sqrt{2}(\sqrt{3}-\sqrt{2}) \end{aligned}$$

در ادامه با جایگذاری داریم:

$$A = \frac{\sqrt{2}(\sqrt{2}-1)}{\sqrt{2}-1} \times \frac{\sqrt{2}(\sqrt{3}-\sqrt{2})}{\sqrt{3}-\sqrt{2}} = \sqrt{2} \times \sqrt{2} = 2$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۶ تا ۹۴)

۱۶- گزینه «۱»

(ابراهیم نقیعی)

$$\begin{aligned} a &= \left(\frac{1}{6^2} + \frac{1}{12^2} \right) \times \left(\frac{1}{3} \right)^{\frac{1}{2}} = (\sqrt{6} + \sqrt{12}) \times \frac{1}{\sqrt{3}} \\ &= (\sqrt{2} \times \sqrt{3} + \sqrt{2^2 \times 3}) \times \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{2} \times \sqrt{3}}{\sqrt{3}} + \frac{2 \times \sqrt{3}}{\sqrt{3}} = \sqrt{2} + 2 \\ b &= 2\sqrt{2}\sqrt{2} + \sqrt{8} - \sqrt{18} - 2 = 2\sqrt{2}\sqrt{2} + \sqrt{2^2 \times 2} + \sqrt{2^2 \times 3} - \sqrt{2 \times 3^2} - 2 \\ &= 2\sqrt{2}\sqrt{2} + 2\sqrt{2} - 3\sqrt{2} - 2 = 2\sqrt{2} + 2\sqrt{2} - 3\sqrt{2} - 2 = \sqrt{2} - 2 \\ \left(\frac{2}{a^3} \times \frac{4}{b^3} \right)^{\frac{1}{2}} \times (a^8)^{\frac{1}{4}} &= (a^2 \times b^4) \times a^2 = a^4 b^4 = (ab)^4 \end{aligned}$$

$$((\sqrt{2}+2)(\sqrt{2}-2))^4 = (2-4)^4 = (-2)^4 = 16$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۵ تا ۹۴)

۱۷- گزینه «۴»

(امیر زرنروز)

$$\begin{aligned} 5^{3(x-\frac{4}{3})} \times 3^4 \times 11^4 &= \frac{5^{\frac{x}{3}} \times 5^4 \times 11^4}{(3^4)^{-1}} \\ \Rightarrow 5^{3x-4} \times 3^4 \times 11^4 &= 5^{\frac{x}{3}+4} \times 11^4 \times 3^4 \\ \Rightarrow 3x-4 &= \frac{x}{3} + 4 \Rightarrow 6x-8 = x+8 \Rightarrow 5x = 16 \Rightarrow x = \frac{16}{5} \\ \Rightarrow \text{مربع نصف جواب} &= \left(\frac{16}{5} \right)^2 = \left(\frac{8}{5} \right)^2 = \frac{64}{25} \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۵ تا ۹۴)

۱۸- گزینه «۲»

(علی قورمان‌زاده)

با توجه به این که تابع $f(x) = \left(\frac{1}{3}\right)^x$ ، ۲ واحد به بالا انتقال پیدا کرده،

پس:

$$b = 2$$

$$f(x) = \left(\frac{1}{3}\right)^{x-a} + 2 \xrightarrow{(0,5)} \Delta = \left(\frac{1}{3}\right)^{-a} + 2$$

$$2 = \left(\frac{1}{3}\right)^{-a} \Rightarrow 2 = 3^a \Rightarrow a = 1$$

$$f(x) = \left(\frac{1}{3}\right)^{x-1} + 2 \Rightarrow f(1 \times 2) = f(2) = \left(\frac{1}{3}\right) + 2 = \frac{7}{3}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

۱۹- گزینه «۲»

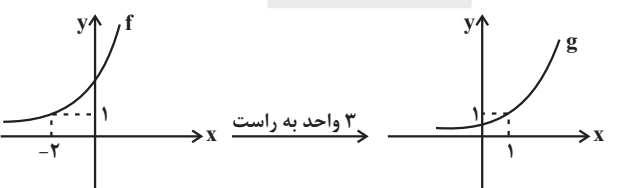
(مهمرب ابراهیم توزنده‌جانی)

ابتدا پایه‌های هر دو تابع را یکسان می‌کنیم:

$$f(x) = 4^{x+2}$$

$$g(x) = 4^{-1} \times 4^x = 4^{x-1}$$

حال نمودار تابع f و g را رسم می‌کنیم:

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۴)

۲۰- گزینه «۴»

(مهمرب مهمبری)

$$C = 16000000, f(2) = 25000000, t = 2, r = ?$$

$$f(t) = C(1+r)^t \Rightarrow 25000000 = 16000000(1+r)^2$$

$$\frac{25}{16000000} \xrightarrow{\text{طرفین تقسیم بر ۱۶}} \frac{25}{16} = (1+r)^2 \xrightarrow{\text{جذر می‌گیریم}} \frac{5}{4} = 1+r$$

$$\Rightarrow r = \frac{5}{4} - 1 = \frac{1}{4} \Rightarrow r = \frac{1}{4} \times 100 = 25\%$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۴)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمانهای - سراسری انسانی ۹۴- با تغییر)
 فروغی از جمله شاعرانی بود که در دوره بازگشت ادبی، به سرودن غزل به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی پرداختند.
 (علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۳)

۲۲- گزینه «۲» (یاسین مهریان)
 موارد «ج» و «د» کاملاً درست هستند.
تشریح موارد نادرست:

«الف»: این ویژگی مربوط به سطح فکری شعر معاصر است، نه سطح زبانی.
 «ب»: این ویژگی مربوط به سطح ادبی شعر دوره بیداری است، نه سطح فکری.
 «ه»: این ویژگی مربوط به سبک دوره معاصر (پیش از انقلاب) است، نه دوره انقلاب.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، ترکیبی)

۲۳- گزینه «۴» (هومن نمازی)
 «آتش خاموش، سووشون و شهری چون بهشت» آثار سیمین دانشور هستند.
 «تنفس صبح، ظهر روز دهم و دستور زبان عشق» آثار قیصر امین‌پور هستند.
 مؤلف «از آسمان سبز، از این ستاره تا آن ستاره و دری به خانه خورشید» سلمان هراتی است.
 نویسنده «مدار صفر درجه و زمین سوخته» احمد محمود است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۲۴- گزینه «۴» (فرهاد فروزان‌کیا)
 در عبارت این گزینه ویژگی خاص و برجسته‌ای مربوط به نثر بیداری دیده نمی‌شود. عبارت از نثر معاصر انتخاب شده است.
 ویژگی‌های نثر عصر بیداری در عبارات گزینه‌های دیگر عبارت‌اند از:
 گزینه «۱»: دشمنی با استعمار و استبداد (سطح فکری) و بهره‌گیری از لغات زبان‌های غربی مانند پارتی (سطح زبانی)

گزینه «۲»: بهره‌گیری از لغات انگلیسی و فرانسوی: راپورت، پولیتیک [شیوه زیرکانه] (سطح زبانی) و دشمنی با استعمار و استبداد (سطح فکری) [جمله نشان‌دهنده وابستگی دربار به دستورات دو سفارتخانه روس و انگلیس است].
 گزینه «۳»: تجددخواهی، آزادی‌طلبی و قانون‌خواهی از درون مایه‌های اصلی سطح فکری در این عصر می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۲۵- گزینه «۳» (سعید پعفری)
 وجود واژگان «تلگرام و تلفن» در بیت بیشتر متناسب با سبک شعر دوره مشروطه است.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: روی آوردن به ترکیب‌های بدیع (چشمه‌دلان / سنگدلی جویبار) و آشنایی‌زدایی زبانی از ویژگی‌های شعر انقلاب است.

گزینه «۲»: واژگان متناسب با جبهه و جنگ و شهادت: شنیدیم شهیدان خدایید

گزینه «۴»: مفاهیم اسلامی: اشاره به مصائب حضرت زینب (س)

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۲۶- گزینه «۲» (یاسین مهریان)
 ایهام تناسب: «پدر» در مصراع اول: ۱- بابا، ۲- لقب حضرت آدم (پدر انسان‌ها - ابوالبشر)، که در این معنا قابل قبول نیست و با «آدم» در مصراع دوم تناسب دارد. / حسن تعلیل: شاعر با آوردن لفظ «سینه‌چاک»، هم مفهوم کنایه‌ای آن (رنج‌کشیده‌بودن) و هم معنای لفظی آن (چیزی که وسطش باز شده باشد) را در نظر داشته است که اگر معنای دوم آن را در نظر بگیریم، برای شکاف وسط گندم، دلیل ادبی و غیرواقعی ذکر شده است. / استعاره: «سینه‌چاک‌بودن گندم، استعاره و تشخیص است. / واج‌آرایی: صامت «ر» در مصراع اول تکرار شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۲۷- گزینه «۲»

(هومن نمازی)

تلخ دو معنی دارد: ۱- مزه تلخ، ۲- ناگواری (معنی کنایی) که معنی اول با بادامها تناسب دارد و ناپذیرفتنی است.

حسن تعلیل: علت شکافتهبودن (چاکبودن گریبان) پستهها، لعل می گون معشوق است.

تشخیص و تشبیه و استعاره در مصراع نخست: می گون (مانند می سرخرنگ)؛ «گریبان چاک بودن پستهها» تشخیص و استعاره مکنیه است،

همچنین «لعل» استعاره مصرحه از «لب» است. بیت، اسلوب معادله و حس آمیزی ندارد. / مفهوم اغراق در زیبایی یار از هر دو مصراع پیداست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۲۸- گزینه «۱»

(حسن اصحابی)

الف) «گل خندان» استعاره از معشوق - «رنگ سخن» دارای حس آمیزی است. - بو بردن از چیزی (بوی تو یابند) کنایه از مطلع شدن - بیت مذکور، فاقد تشبیه است.

ب) «تن» و «من» جناس ناقص دارند. - «باریکتر از مو شدن کمر» اغراق دارد. - «موی میان» اضافه تشبیهی است. - بیت، فاقد استعاره است.

ج) تشبیه «دهان معشوق» به «مو» - «لؤلؤ» استعاره از سخن ارزشمند - جناس تام: «موی» در مصراع دوم معنای استعاری دهان دارد و در مصراع اول معنای لغوی خود

د) واج آرایی مصوت بلند «ای» - تشبیه «کمر معشوق» به «موی» - بیت، فاقد کنایه است. - تکرار «موی»

ه) «پرتو رخسار» استعاره مکنیه دارد. - بیت، فاقد حسن تعلیل است. - «طره شیرنگ» تشبیه دارد. - «طره» مجاز از کل موی سر

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۲۹- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا علویان)

تشریح آرایه های ابیات:

حسن تعلیل در بیت «ج»: زیبایی و ارزش دُر نجف به واسطه حُب به امام علی (ع) است (دلیلی شاعرانه و غیرواقعی).

ایهام تناسب در بیت «د»: واژه «کنار» به معنی جانب و طرف است که در معنی دوم آن (ساحل و کرانه دریا)، با کشتی تناسب دارد.

تشبیه در بیت «الف»: دلم چنان انار صد پاره شد (تشبیه گسترده).

ایهام در بیت «ب»: «عهد» (مصراع دوم): ۱- زمانه و روزگار، ۲- قول و پیمان

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۰- گزینه «۴»

(سعید پعفری)

اسلوب معادله: ندارد. / اغراق: استخوانم سیاه شد.

تشریح دیگر گزینه ها:

گزینه «۱»: متناقض نما: شادی به غم تو / تضاد: غم نخست و شادی نخست

گزینه «۲»: حسن تعلیل: اشکم سرخ است، زیرا از کار خود خجل است. /

کنایه: پرده دری

گزینه «۳»: ایهام تناسب: قلب: ۱- دل، ۲- پول قلبی (مراعات نظیر با نقد)

/ جناس: «بر» و «بار»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۱- گزینه «۲»

(سید علیرضا احمدی)

«واو عطف» در ترکیب عطفی «بوسه و غزل» نه به شکل مصوت کوتاه «و»،

بلکه بلند تلفظ می شود و کسره اضافه در ترکیب وصفی «غزل عاشقانه»،

بلند تلفظ می شود.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: وزن سروده «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

گزینه «۳»: در عبارت «حرام باد از این پس» یک حذف همزه صورت گرفته

است. «زین پس»

گزینه «۴»: کلمات «باد» و «شاد»، واژه های قافیه هستند و حروف اصلی

قافیه «اد» است که براساس قاعده دو قافیه درست است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، موسیقی شعر و قافیه، ترکیبی)

۳۲- گزینه «۴»

(حسن اصحابی)

تشریح دیگر گزینه ها:

گزینه «۱»: ابدال در رکن آخر مصراع اول مشهود است. / بلند بودن هجای

پایان مصراع در مصراع دوم

گزینه «۲»: دارای اختیار فاعلاتن به جای فاعلاتن در مصراع دوم است.

گزینه «۳»: دارای اختیار بلندبودن هجای پایان مصراع هر دو مصراع است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفت های ۸۳ تا ۸۶)

۳۳- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا علویان)

در این گزینه، سه اختیار زبانی و یک اختیار وزنی به کار رفته است. وزن همه ابیات، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

تشریح همه ابیات:

گزینه «۱»: (بگذا را گی سوا ن/ا سی یا هت ب/ا ری ز د)، (ان گشت/ا ها ی سر د/ا م را جو ه/ا ری ک ند)؛ بلند بودن هجای پایان مصراع اول

گزینه «۲»: (تنها ش/ا را بچشم/ا خ ما رت/ا قادرست)، (می خان/ا را

د با ر/ا پ رز مش ت/ا ری ک ند)؛ بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای

دهم مصراع اول، حذف همزه در هجای آخر مصراع اول و هجای نهم مصراع

دوم / بلند بودن هجای پایان مصراع اول

گزینه «۳»: (ای کاج/ا سال خر د/ا ی زخم می ب/ا من بگو)، (عز بی ک/ا

رت چ قدر/ا ت بر در ب/ا یا ورم)؛ فاقد اختیار شاعری

گزینه «۴»: (وا می ن/ا هم باش ک/ا ب مؤگان ت/ا در کش)، (چنوق

ت/ا با جا رو/ا ی این را ه/ا می رسد)؛ کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در

هجای هفتم مصراع دوم

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۴- گزینه ۱»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این بیت، «فعولن فعولن فعولن فعولن» است که بحر آن، «مقتارب مثنی سالم (و نه محذوف)» است. نام بحر سایر گزینهها درست ذکر شده

است. تشریح وزن سایر گزینهها:

گزینه «۲»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

گزینه «۳»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحههای ۱۰۷ و ۱۰۸)

۳۵- گزینه ۳»

(یاسین مهربان)

تقطیع درست این سروده، به شکل «UU-U-UUU» می باشد.

تقطیع سایر سرودهها، درست است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۶- گزینه ۳»

(مسنن اصفری)

در شعر فقط یک نوع اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه) به کار رفته است.

تشریح گزینهها:

وزن شعر، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است که در مصراعهای ۱ و ۲ و ۵ و ۶ به صورت کامل و در مصراعهای ۳ و ۴ کوتاه شده است.

اختیارات شاعری موجود در شعر:

ابدال: آوردن هجای بلند «خا» به جای دو هجای کوتاه در مصراع نخست. (وزنی)

بلندبودن هجای پایانی مصراع: هجای پایانی مصراع دوم و چهارم (سرد /

فرد) (وزنی)

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای یازدهم مصراع نخست (ی) / هجای

نهم مصراع دوم (ش) (زبانی)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۷- گزینه ۲»

(یاسین مهربان)

وزن بیت: مفعول مفاعیل مفاعیل فعل / اختیارات شاعری وزنی: ۱- ابدال، در میان رکن سوم و چهارم هر دو مصراع، ۲- بلندبودن هجای پایان مصراع

اول، ۳- اختیار شاعری قلب در رکن دوم مصراع دوم

تشریح سایر گزینهها:

گزینه «۱»: وزن بیت: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفاعلن / اختیار شاعری وزنی:

۱- در رکن اول و سوم مصراع اول و رکن اول مصراع دوم، اختیار ابدال

مشهود است.

گزینه «۳»: وزن بیت: فاعلاتن مفاعلن فعلن / اختیارات شاعری وزنی: ۱- آوردن

فاعلاتن به جای فاعلاتن در هر دو مصراع، ۲- بلندبودن هجای پایان مصراع دوم

گزینه «۴»: وزن بیت: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن / اختیارات شاعری وزنی:

۱- ابدال در رکن پایانی هر دو مصراع، ۲- بلندبودن هجای پایان مصراع دوم

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحههای ۸۳ تا ۸۶)

جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- گزینه «۴»

(آرش مرتضائی فر)

- تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند. دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند؛ یعنی هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.

- افرادی که درباره مسائل و مشکلات جامعه شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.

- جهان متجدد براساس هویت دنیوی خود فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. وقتی چنین رویکردی، به جوامع دیگر که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر و محدود نمی‌بینند و علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند سرایت می‌کند، در این جوامع، تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم رواج می‌یابد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانش، صفحه‌های ۵ تا ۷)

۴۲- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- کاربران و سخنگویان زبان فارسی دارای دانش عمومی از این زبان هستند و متخصصان زبان فارسی، از دانش علمی برخوردارند.

- علوم انسانی، کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند ولی علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند. موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند. بنابراین رابطه میان این دو، عموم و خصوص مطلق است.

- موضوع فلسفه اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

- روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و زبان‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی‌اند. از این‌رو هر دو از زیر مجموعه‌های علوم انسانی می‌باشند که پدیده‌های انسانی را مطالعه می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۵، ۱۱، ۱۲ و ۱۶)

۳۸- گزینه «۴»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات «ج» و «الف»: ترجیح زیبایی معشوق بر مظاهر زیبایی هستی (یا شرمندگی مظاهر زیبای عالم - آفتاب و بتان - در مقابل معشوق شاعر)

تشریح ابیات دیگر:

مفهوم بیت «ب»: عاشق‌تر شدن شاعر با دیدن چهره بدون نقاب معشوق

مفهوم بیت «د»: افسوس شاعر برای در نقاب بودن زیبایی معشوق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۴)

۳۹- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

فروتنی: عشرت روی زمین در خاکساری (فروتنی) بسته است. (بیت ج) وارستگی: از خارزار دامن‌گیر (تعلقات دنیوی) چون باد و برق گذشتن (بیت د) مدارا: با نرمی در دل‌های سخت راه پیدا کردن (بیت الف)

قناعت: مانند مورچه‌ای به کم خود راضی بودن و توجهی به ملک سلیمان نداشتن (بیت ب)

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۴۰- گزینه «۱»

(یاسین مهریان)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و رباعی گزینه «۱»: ناآگاهی آدمیان نسبت به حقایق و اسرار هستی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: توصیه به رازداری

گزینه «۳»: شک‌گرایی نسبت به اعتقادات و راه‌های کسب یقین

گزینه «۴»: ناپایداری قدرت‌های دنیوی

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۵)

۴۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای)

فواید علوم انسانی:

- شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند؛ مانند شناسایی بسترهای معرفتی جهان غرب به‌عنوان عوامل مؤثر بر مشکلات زیست‌محیطی.

- شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری؛ مانند شناخت علت بحران‌های محیط‌زیست برای کنترل تأثیر آن بر بحران‌های اخلاقی و معرفتی.

- نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری؛ مثل کمک به بهره‌برداری صحیح از فناوری نوین.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۵)

۴۴- گزینه «۳»

(هیبه مهبی)

- آشنایی‌زدایی (عادت‌زدایی)، ابتدا در حوزه ادبیات مطرح شد و از آنجا به علوم اجتماعی راه یافت.

- نظم اجتماعی، پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید.

- ساختار اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید. - نظام اجتماعی، یک ساختار اجتماعی پویاست و همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱، ۲۲ و ۲۴)

۴۵- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

- موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی، باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند.

- گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را هم‌تغییر می‌گویند؛ مانند تأثیر میزان دانش و مهارت دانش‌آموختگان مدارس و دانشگاه‌ها بر میزان بیکاری در کشور.

- همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد، لذا در این رویکرد هدف جامعه‌شناسی نیز همانند هدف علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

۴۶- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌سینی)

تشریح موارد نادرست:

- جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه را صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند. از این منظر برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند، در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند. طرفداران این دیدگاه گمان می‌کنند که همه جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند (دیدگاه تک خطی یا طولی)، در حالی که واقعیت این است که انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.

- تلاش ما برای شناخت قوانین طبیعت به‌هیچ‌وجه این قوانین را تغییر نمی‌دهد. ما فقط می‌توانیم این قوانین را بشناسیم، سپس با استفاده از علوم طبیعی و تا جایی که قوانین طبیعی به ما اجازه می‌دهند، در طبیعت و پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن که بر اساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند، تغییراتی ایجاد نماییم و آن پدیده‌ها را کنترل کنیم.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۴۷- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

ساختارهای اجتماعی هر چقدر هم جافتاده و با سابقه باشند با کنش‌های افراد به‌وجود آمده و برقرارند. همه ما از آنجایی که عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود و با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثرگذاریم و می‌توانیم نظم اجتماعی را تغییر بدهیم و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهیم.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۴۸- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

- انسان به مثابه شیء و انسان به مثابه آگاهی و معنا؛ در روابط اجتماعی متفاوت‌اند.

- مطالعات تبیینی نشان داده‌اند که میان عواملی مانند میزان پرخاشگری، هیجان، خواب، وضعیت تحصیلات و تأهل با اعتیاد به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای رابطه وجود دارد.

- سقوط ارزش‌ها: تربیت و نگهداری حیوانات در سیرک‌ها و تبدیل کردن آن‌ها به موجوداتی آرام و دست‌آموز برای اجرای نمایش با روش‌هایی از قبیل جداسازی از طبیعت، تنبیه بدنی، تحمل گرسنگی و شرطی کردن آن‌ها صورت می‌گیرد.

- شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد؛ گالیله روش تجربی را در موقعیتی به‌کار گرفت که شهود آباء کلیسا تنها روش علمی قابل قبول بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۰)

۴۹- گزینه «۴»

(ریاضه امینی)

- ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید.

- رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران بر اساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند.

- تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معنای آن‌ها می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۰)

۵۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های-کنکور سراسری ۱۴۰۰)

- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

- نادیده گرفتن کنش، نادیده گرفتن ویژگی‌های آن است و پیامدهایی دارد:

۱- رکود اراده‌ها، ۲- سقوط ارزش‌ها، ۳- افول معانی

- جامعه‌شناسی تبیینی با تأکید بیش از اندازه بر نظم و ساختارهای اجتماعی و یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی، اراده و خلاقیت انسان‌ها را نادیده می‌گیرد.

- ارزیابی اخلاقی و نگاه واسطه‌ای به قدرت و ثروت، مانع توسعه و پیشرفت آن‌ها شده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۳، ۳۷ و ۵۵)

۵۱- گزینه «۱»

(آرش مرتضائی‌فر)

- منابع و عوامل قدرت در طول تاریخ، تغییراتی کرده‌اند؛ از سهم مالکیت فروکاسته شده و در مقابل نقش سازمان افزایش یافته است؛ به گونه‌ای که امروزه بیشترین قدرت‌ها درون سازمان‌ها متمرکز شده‌اند؛ مثلاً در شرکت‌های بزرگ از سهم مالکیت و نقش سهامداران کاسته شده و بر نقش مدیران و مشاوران افزوده شده است.

- وجه مشترک قدرت تنبیهی و تشویقی این است که در هر دو، پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود آگاهی دارد.

- در روزگار کنونی، شخصیت با قدرت اقناعی یعنی توانایی ترغیب یا ایجاد باور، نزدیکی بیشتری دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۲)

۵۲- گزینه «۱»

(آزیتا پیرقی)

- اشتراک رویکردهای جامعه‌شناسی تبیینی و انتقادی ← ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو واقعی

- تنها با آگاهی، اراده و عمل مردم در زندگی اجتماعی اجرا و محقق می‌شود ← عدالت

- افتراق رویکرد تفسیری و انتقادی ← عدم ظرفیت مطالعه قدرت در قلمرو واقعی
- علت درگیر شدن علوم اجتماعی در مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی
← مطالعه جوامع و فرهنگ‌ها از منظر خودشان

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

۵۳- گزینه «۲»

(هیبه مهبی)

- برخی نابرابری‌ها، طبیعی هستند مانند نابرابری افراد در قد و ضریب هوشی، اما برخی نابرابری‌ها مانند نابرابری در تحصیلات و ثروت، اجتماعی‌اند. برخی تفاوت‌ها، تفاوت‌های اسمی نامیده می‌شوند و نمی‌توان افراد را بر اساس این تفاوت‌ها، رتبه‌بندی کرد؛ مانند تفاوت در رنگ پوست. برخی تفاوت‌ها مانند تفاوت در قد و تحصیلات، تفاوت‌های رتبه‌ای نامیده می‌شوند و می‌توان افراد را بر اساس این تفاوت‌ها رتبه‌بندی کرد.

- در رویکرد کمونیستی (مخالفان قشربندی اجتماعی) با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود.

- طرفداران قشربندی اجتماعی (رویکرد لیبرالی)، با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند.

- در رویکرد عدالت اجتماعی (دیدگاه سوم)، دولت تلاش می‌کند برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی تدابیر بیشتری مانند مالیات، بیمه‌های اجتماعی و طرح خانه‌سازی عمومی به کار گیرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۲، ۷۵ تا ۷۷)

۵۴- گزینه «۳»

(کوثر شاه‌سینی)

تشریح عبارات نادرست:

- رویکرد تبیینی، ارزش را قلمرو تفسیر؛ یعنی خلق و بازسازی «ارزش‌ها» معرفی می‌کند.

- جامعه‌شناسان انتقادی همانند جامعه‌شناسان تفسیری، بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند اما کم توجهی رویکرد تفسیری به ساختارهای اجتماعی و تأثیر این ساختارها بر زندگی افراد را درست نمی‌دانند.

- جامعه‌شناسان انتقادی برای داوری و انتقاد، به معیارهای علمی نیاز دارند تا براساس آن وضعیت موجود را ارزیابی کنند، تصویری از وضعیت مطلوب ترسیم کنند و راه عبور از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را پیشنهاد دهند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۲)

۵۵- گزینه «۴»

(ریاضه امینی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - درست - نادرست (سیاست هویت می‌تواند دو چهره پیدا کند: یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود و یا گروه‌های به حاشیه رانده شده را به رسمیت می‌شناسد و از آنان حمایت می‌کند).

گزینه «۲»: درست - درست - نادرست (سیاست هویت، محصول دوران پسامدرن است و بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند).

گزینه «۳»: درست - نادرست (نسل کشی در کامبوج توسط خمرهای سرخ (حزب کمونیست) صورت گرفت.) - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ تا ۹۱)

۵۶- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های-کنکور سراسری ۱۴۰۱)

- ارزیابی پدیده‌ها با ملاک‌های ارزشی و هنجاری: جامعه‌شناسی انتقادی - اعتقاد به اینکه انتقاد و تجویز، خارج از حوزه علم است: در کتاب درسی این موضوع را در ذیل عقاید جامعه‌شناسان تفسیری آورده است؛ اما درباره جامعه‌شناسان تبیینی هم صدق می‌کند.

- اعتقاد به تفاوت کمی میان جوامع: جامعه‌شناسی تبیینی - تلاش برای حفظ ظرفیت افشاگری و رهایی بخشی برای علوم اجتماعی: جامعه‌شناسی انتقادی

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۳۰، ۴۸، ۸۰ و ۹۳)

۵۷- گزینه «۴»

(کوثر شاه‌سینینی)

الف - علم مراتب و انواعی دارد و یادگیری همه علوم، ارزش یکسانی ندارد. آموختن برخی علوم مانند سحر، در اسلام منع شده و در مقابل، یادگیری برخی علوم، لازم و ضروری دانسته شده است.

ب - قرآن کریم، قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت‌های مختلف را «سنت‌های الهی» می‌نامد و آدمیان را برای شناخت این سنت‌ها تشویق می‌کند.

ج - با تفکر جزئی‌نگر نمی‌توان درباره جهان، انسان و معناداری جهان اندیشید. فلسفه تلاشی است برای بسط دیدگاهی جامع نسبت به این مسائل.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۸ تا ۱۰۰)

۵۸- گزینه «۳»

(میهی میهی)

- ابن‌خلدون، با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از «عصبیت» به‌عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند.

- فارابی، علم اجتماعی را زیر مجموعه علوم انسانی می‌دانست و آن را علم مدنی نامیده است.

- ابوریحان بیرونی، در کتاب «تحقیق ماللهند» علت وجود کاست‌ها در جامعه هند را باورهای دینی هندوها می‌داند.

- ابوعلی مسکویه با نگاهی تبیینی کتاب «تجارب‌الامم» را در هشت جلد تألیف کرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۱، ۱۰۳ و ۱۰۴)

۵۹- گزینه «۳»

(کوثر شاه‌سینینی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - درست

گزینه «۲»: نادرست (عقلانیت در جهان اسلام با توجه به تعامل با فرهنگ و سنت‌های تاریخی محیط خود، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان نمی‌گیرد.) - درست

گزینه «۳»: درست - نادرست (عقلانیت جهان اسلام در تولید دانش علمی درباره محیط فرهنگی و اجتماعی نقش محوری دارد ولی همه عرصه‌های علمی را به تنهایی سامان نمی‌دهد).

گزینه «۴»: درست - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

۶۰- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

- دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی (محسوس)، از عقل ابزاری (تجربی) استفاده می‌کنند و همواره به آزمون‌های حسی و روش‌های تجربی پایبندند. اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی و عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی و... به کمک این عقل درک می‌شوند.

- عقل در معنای خاص که شامل عقل نظری و عملی می‌شود، قوه‌ای است که انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد.

- قانون علیت در فلسفه یا قانون جاذبه زمین در فیزیک با عقل نظری شناخته می‌شوند.

- عقل عملی واقعیت‌هایی را که با آگاهی و اراده انسان به وجود می‌آیند، مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها، شناسایی می‌کند؛ مثلاً خوبی عدالت و بدی ظلم را می‌شناسد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۱۸)

عربی زبان قرآن (۳)

۶۱- گزینه «۴»

(مبیر، رضا قائداپینی - اصفهان)

«الجهل»: نادانی (رد گزینه‌های «۱ و ۳» / «داء مهلك»: بیماری مهلکی، بیماری ویرانگری (رد گزینه «۲»).

تکته مهم درسی:

قبل از ترجمه جمله وصفیه (جمله بعد از اسم نکره)، معمولاً حرف «که» می‌آید.

(ترجمه)

۶۲- گزینه «۴»

(مبیر بیکلری)

«هناک + اسم» در اول عبارت «وجود دارد، هست» ترجمه می‌شود و نباید در ترجمه آن، واژه «آنجا» ذکر شود. (رد گزینه «۲» / «إن تخلصتم»: اگر رها شوید (رد گزینه‌های «۱ و ۲» / «إزداد»: افزوده می‌شود (رد گزینه «۳»)

تکته مهم درسی:

در جملات شرطی، فعل ماضی می‌تواند به صورت مضارع نیز ترجمه شود.

(ترجمه)

۶۳- گزینه «۱»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«کان»: بود (رد گزینه «۲» / «من عادات»: از عادت‌های (رد گزینه «۲» / «کان یبسط»: پهن می‌کرد؛ ماضی استمراری است (رد گزینه «۲» / «رداء»: بالاپوش، جامه / «لکل من»: برای هر کسی که / «یأخذ»: آن را می‌برد (رد گزینه‌های «۲ و ۳» / «یجلسه علیه»: او را بر آن می‌نشانند (رد گزینه‌های «۲ و ۴» / «مكرماً»: با احترام؛ قید حالت است.

(ترجمه)

۶۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

«قد قام ب»: اقدام کرده است به (رد گزینه «۳» / «تشکیل فریقین»: تشکیل دو تیم / «یجتهد ... اجتهاداً»: که بدون شک تلاش می‌کنند (چون جمله وصفیه است، در ترجمه از حرف «که» استفاده می‌کنیم) / «لاعبوهما»: بازیکنانشان / «فرحین»: با خوشحالی (رد گزینه‌های «۲ و ۳» / «ستة أيام»: شش روز / «من الأسبوع»: از هفته

(ترجمه)

۶۵- گزینه «۳»

(ولی بری - ابرو)

«کتا نتمنی»: (ماضی استمراری) آرزو می‌کردیم (رد گزینه‌های «۱ و ۴» / «اللحظات الصعبة»: (ترکیب وصفی معرفه) لحظه‌های دشوار، لحظه‌های سخت (رد گزینه‌های «۲ و ۴» / «یحمیه»: او را نگهداری کند (رد گزینه «۱» / «فشل»: شکستی (رد گزینه «۴»)

(ترجمه)

۶۶- گزینه «۳»

(امیر حسین شکوری)

«یُنقذ»: یک فعل معلوم و متعدی است که در این عبارت به اشتباه «نجات یابد» ترجمه شده است. (ترجمه صحیح عبارت: این پرنده با چاره‌اندیشی‌هایش دشمن را از لانه خود دور می‌کند تا زندگی جوجه‌هایش را نجات دهد!)

(ترجمه)

۶۷- گزینه «۳»

(روح‌الله گلشن)

حرکت کسره در انتهای فعل «لا یترک» نشانه مجزوم بودن آن است و به‌عنوان یک «فعل نهی غایب»، به شکل «نباید ترک کند» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۶۸- گزینه «۳»

(عمار تابیش)

در این گزینه، «تستطیع» مذکر (مربوط به ضمیر «أنت») است در حالی که «تساعدینی» مؤنث (مربوط به ضمیر «أنت») است، لذا این دو فعل از لحاظ صیغه با هم همخوانی ندارند و ساختار جمله نادرست است.

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

شنا یکی از ورزش‌های آبی است که در آن ورزشکاران با شناکردن در آب با هم رقابت می‌کنند. تاریخ آن در تمدن مصر و پس از آن در روم باستان به ۲۶۰۰ سال قبل از میلاد برمی‌گردد. این ورزش برای سلامتی بدن‌ها و جان‌های ما مفید است. شنا بر تعادل سیستم عصبی و گردش خون تأثیر می‌گذارد. روش صحیح تنفس را یاد می‌دهد، فشار خون را پایین می‌آورد («تخفص» از مصدر «تخفیف») و از سلامتی قلب محافظت می‌کند.

مسابقات شنا در استخری به طول ۵۰ متر و عرض ۲۵ متر که دمای آب در آن از ۲۲ تا ۲۴ درجه است برگزار می‌شود و آن به صورت مسابقاتی به طول ۱۰۰ متر یا ۲۰۰ متر انجام می‌شود. انواع مختلفی از این مسابقات مانند شنای پروانه یا شنای قورباغه وجود دارد. سال ۱۹۸۶ اولین سال مسابقات شنا در بازی‌های المپیک بود. موفق‌ترین قهرمان شنا در بازی‌های المپیک مردی است که هشت مدال طلا به دست آورده است.

۶۹- گزینه ۴ (هامد مقرر زاره- مشهور)
مردم نمی‌توانند در استخرهایی شنا کنند که درجه حرارت آب آن‌ها بیشتر از ۲۴ درجه باشد! (نادرست)

تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: مردمی وجود دارند که شنا را به‌خاطر آثار مفیدش روی بدنشان، بسیار دوست می‌دارند!
گزینه ۲: از میان ورزش‌های مختلف، شنا از قدیمی‌ترین و مهم‌ترین ورزش‌های المپیک به‌شمار می‌رود!
گزینه ۳: شنا از ورزش‌های آبی است که مردم دو هزار سال پیش از میلاد آن را انجام می‌دادند!

(درک مطلب)
۷۰- گزینه ۳ (هامد مقرر زاره- مشهور)
«شنا درمان اصلی بیماری‌های عصبی است!» ← نمی‌تواند صحیح باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: «شنا شادی و سرور به ما می‌بخشد!»
گزینه ۲: «شنا نقش مهمی در تقویت قلب دارد!»
گزینه ۴: «ممکن است فشار خون را کاهش دهد!»

۷۱- گزینه ۳ (هامد مقرر زاره- مشهور)
«فوائد و خطرات شنا» در گزینه ۳ نادرست است، زیرا در متن، اشاره‌ای به خطرات شنا نشده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: «انواع مختلف شنا!»
گزینه ۲: «موفق‌ترین بازیکنان در ورزش شنا!»
گزینه ۴: «شنا از زمان قدیم تا کنون!»

(درک مطلب)
۷۲- گزینه ۳ (هامد مقرر زاره- مشهور)
«مصدره: تعوّد» نادرست است؛ دقت کنید «يعود» یک فعل مجرد ثلاثی است درحالی‌که «تعوّد» مصدر مزید ثلاثی است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۳- گزینه ۱ (هامد مقرر زاره- مشهور)
«لازم» نادرست است، «تعلّم» از باب تفعیل، متعدّی است، «الطّریقه» نیز مفعول آن است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۴- گزینه ۲ (فسین رضائی)
«تَحَدَّثَ» و «المَدْرَسَة» درست حرکت‌گذاری نشده‌اند؛ شکل صحیح آن‌ها به این صورت است: «تَحَدَّثَتْ» و «المَدْرَسَة»

(فبیط حرکات)

۷۵- گزینه ۱ (معمور با دربرین - یاسوج)
عبارت نخست به موضوع «به عمل کار برآید، به سخن دانی نیست» اشاره می‌کند در صورتی که بیت فارسی مقابل آن، چنین مفهومی ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: در این گزینه، هر دو مورد به موضوع «زندگی دنیا بازی و بازیچه است» اشاره می‌کنند.

گزینه ۳: در این گزینه مفهوم هر دو مورد این است که «انسان باید در برابر خداوند متواضع باشد».

گزینه ۴: در این گزینه هر دو مورد به موضوع «همه را نمی‌توانیم از خود راضی نگه داریم» اشاره می‌کنند.

(مفهومی)

۷۶- گزینه ۴ (پیروز وهان - کنبد)
بعد از فعل «قال» از حرف مشبّه «إنّ» استفاده می‌شود، چون ابتدای جمله‌ای جدید به‌حساب می‌آید.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «لیت» برای امر غیرممکن استفاده می‌شود و بارش برف در تابستان غیرممکن است.

گزینه ۲: «لعلّ» برای بیان امیدواری و امر ممکن استفاده می‌شود و شناسایی تمدن‌ها نیز امری ممکن است.

گزینه ۳: «إنّ» در ابتدای جمله آمده و برای تأکید کلام است.

(انواع جملات)

تاریخ (۳)

۸۱- گزینه «۳»

(بوار میریلوکی)

نویسندگان آثار زیر به ترتیب عبارتند از:

حقایق الاخبار ناصری: میرزا محمدجعفر خورموجی

صدرا تاریخ: محمدحسن خان اعتمادالسلطنه

رساله ایراد: میرزا فتحعلی خان آخوندزاده

تاریخ بیداری ایرانیان: میرزا محمد ناظم الاسلام کرمانی

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۵ و ۶)

۸۲- گزینه «۴»

(بوار میریلوکی)

پیروزی‌های برق‌آسای نادر در جنگ‌های داخلی و خارجی زمینه نشستن او

بر تخت شاهی را فراهم کرد. او نخست تهماسب دوم را به بهانه بی‌کفایتی از

سلطنت خلع کرد. سپس بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به

شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۱۷)

۸۳- گزینه «۳»

(بوار میریلوکی)

در نظام سیاسی و اداری قاجار، بعد از شاه، وزیر اعظم یا صدراعظم قرار

داشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۸۴- گزینه «۱»

(بوار میریلوکی)

بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده از برخی از

عناصر معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را

به‌وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی

ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای «کارت‌پستالی» معروف شد، بیشتر

به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می‌شدند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۹)

۷۷- گزینه «۳»

(عمار تابهش)

«خبر» زمانی در «حال» می‌آید که جمله حالیه داشته باشیم و این تنها در

گزینه «۳» اتفاق افتاده است؛ عبارت «و هو یجمع...» حال جمله است که

در آن، «هو» مبتدا و «یجمع» خبر است.

(هال)

۷۸- گزینه «۴»

(ولی برهی - ابور)

در گزینه «۴»، «ما» مستثنی‌منه است، بنابراین در این گزینه مستثنی‌منه

ذکر شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» مستثنی‌منه وجود ندارد (پیش از «إلا»، خبر «کان» ذکر

نشده است)، در گزینه «۲» هم مستثنی‌منه وجود ندارد، به عبارت دیگر

پیش از «إلا» فاعل فعل ذکر نشده است، در گزینه «۳» نیز قبل از «إلا»،

مستثنی‌منه دیده نمی‌شود.

(استثاء)

۷۹- گزینه «۲»

(مسین شیخ‌الدینی - بم)

اگر مفعول مطلق نوعی همراه با مضاف‌الیه بیاید، در فارسی با الفاظ «مثل،

مانند» ترجمه می‌شود و تشبیه ایجاد می‌کند.

در گزینه «۳» دقت کنید که «تشجیع» مفعول برای فعل «یُحِبُّون» است،

نه مفعول مطلق.

(مفعول مطلق)

۸۰- گزینه «۳»

(آیرین مصطفی‌زاده)

«رب» منادا است؛ ترجمه عبارت: «پروردگارا گناهانمان را برای ما ببامرز در

حالی که ما در مقابل لطف و کرم تو پشیمان هستیم!»

در گزینه‌های دیگر «نبی»، «رُسل» و «أئمة» همگی نقش مبتدا را دارند.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پیامبران به ما یاد داده است که در مواجهه با مشکلات صبر

کنیم!

گزینه «۲»: فرستادگان ما همان کسانی هستند که تلاش کردند مردم به

خدا نزدیک شوند!

گزینه «۴»: امامان ما کسانی هستند که ما را راهنمایی می‌کنند تا از

تاریکی‌ها نجات یابیم و به سوی نور برویم!

(اسلوب نرا)

۸۵- گزینه «۳»

(پوار میربلوکی)

روسیه به چند دلیل با نهضت مشروطه ایران مخالفت می کرد:

- ۱- جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه خواهی، از مشروطه طلبان حمایت می کرد.
- ۲- کمک به محمدعلی شاه که طرفدار و متحد روس ها به شمار می رفت.
- ۳- پیشگیری از قیام ملت های منطقه قفقاز، تحت تأثیر پیروزی مشروطه خواهان در ایران

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۰)

۸۶- گزینه «۲»

(امیر حسین کاروین)

تشریح موارد نادرست:

- انگلستان و فرانسه قبل از پایان جنگ قراردادی را بین خود امضا کردند که به موجب آن امپراتوری عثمانی فروپاشید.
- تأسیس یا تقویت مؤسسات و سازمان های بین المللی در بخش های مختلف توسط آمریکا مربوط به آثار جنگ جهانی دوم است.

(تاریخ (۳)، بنگ جهانی اول و ایران، صفحه های ۸۶ تا ۸۹)

۸۷- گزینه «۲»

(امیر حسین کاروین)

ترتیب وقایع به قدرت رسیدن رضاشاه:

- جمع آوری اطلاعات درباره رضاخان توسط سید ضیاءالدین طباطبایی ← ملاقات آبرون ساید با رضاخان در قزوین ← هماهنگ ساختن او برای تغییر حکومت در ایران ← اقناع احمدشاه برای حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران ← ورود قوای قزاق به تهران در سوم اسفند ۱۲۹۹ ← انتصاب سیدضیاءالدین طباطبایی به نخست وزیر و لقب گرفتن رضاخان به عنوان فرمانده ارتش ← استعفای سید ضیاءالدین طباطبایی از نخست وزیری ← تثبیت موقعیت رضاشاه در سمت وزارت جنگ ← انتصاب رضاشاه به نخست وزیری ← رسیدن رضاشاه به سلطنت

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه های ۹۳ و ۹۴)

۸۸- گزینه «۴»

(امیر حسین کاروین)

در تیر ۱۳۳۱ دکتر مصدق برای کاستن از نفوذ و قدرت دربار در امور کشور و مقابله با کارشکنی هایی که در اداره امور کشور صورت می گرفت، از محمدرضاشاه پهلوی خواست که اختیار وزارت جنگ و فرماندهی ارتش را به او بسپارد و چون شاه با این تقاضا مخالفت کرد، از مقام خود استعفا نمود. شاه نیز بی درنگ احمد قوام را مأمور تشکیل دولت کرد. در پی این رویداد، آیت الله کاشانی ضمن مخالفت با نخست وزیر قوام، مردم را به مبارزه فراخواند و در روز ۳۰ تیر ۱۳۳۱ مردم به خیابان ها ریختند.

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۲۲)

۸۹- گزینه «۳»

(علی آقابای پور)

شاه در پاسخ مساعد به خواسته های آمریکا، هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را به نخست وزیر منصوب کرد. آموزگار مأموریت یافت تا با انتقاد از گذشته، در کشور فضای باز سیاسی ایجاد کند. با گسترش قیام، جمشید آموزگار در مرداد ۱۳۵۷ در اصفهان حکومت نظامی برقرار کرد، اما این تدبیر ثمری نداشت؛ در نتیجه شاه مجبور شد آموزگار را برکنار کند و جعفر شریفامامی را با شعار «آشتی ملی» به نخست وزیر بگمارد.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه های ۱۳۶ و ۱۳۷)

۹۰- گزینه «۲»

(امیر حسین کاروین)

- مهم ترین اقدامات مجاهدین خلق در دوران دفاع مقدس عبارتند از:
 - ۱- ایجاد آشوب در داخل کشور و ترور بسیاری از مسئولان و مردم عادی
 - ۲- دادن اطلاعات سری و نظامی کشور به رژیم صدام و دیگر دشمنان خارجی
 - ۳- همکاری نظامی با ارتش بعثی عراق در جنگ با ایران
 - ۴- همکاری نظامی با ارتش بعثی در سرکوب و کشتار مخالفان صدام از جمله مبارزان کُرد
 - ۵- تهاجم به داخل خاک ایران پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد

(تاریخ (۳)، بنگ تمیمی و دفاع مقدس، صفحه ۱۶۳)

جغرافیا (۳)

۹۱- گزینه «۴»

(علیرضا پدرازی)

متداولترین ملاک تشخیص شهر و روستا ملاک جمعیتی است و اگر جمعیت سکونتگاه به میزان معینی برسد، آن را شهر تلقی می‌کنند، اما این ملاک در نواحی مختلف دنیا متفاوت است. در برخی کشورهای اروپایی سکونتگاه‌هایی با بیشتر از ۲۰۰۰ نفر جمعیت، شهر محسوب می‌شوند، اما در برخی کشورهای پرجمعیت آسیا، مانند چین و هند، روستاهایی با بیش از ۳۰۰۰۰ نفر جمعیت وجود دارند.

(جغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۹۲- گزینه «۳»

(علیرضا پدرازی)

سرعت گسترش شهرنشینی در نواحی مختلف دنیا متفاوت است؛ می‌توان گفت در نواحی کمتر توسعه‌یافته صنعتی، سرعت گسترش شهرنشینی در حال حاضر بالاتر است.

(جغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۶، ۱۰ و ۱۱)

۹۳- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

در نواحی حاشیه‌نشین و حومه‌های فقیرنشین شهرها (اسکان غیررسمی یا غیرقانونی) انحرافات و کجروی‌های اجتماعی، سرقت و خشونت، اعتیاد، طلاق و... گسترش می‌یابد. به‌طور کلی فضاهای شهری می‌توانند در پیشگیری از وقوع جرم یا جرم‌خیزی نقش داشته باشند. به کمک هوشمندسازی شهری به‌طور مثال نصب دوربین‌های مداربسته در نقاط مختلف شهر می‌توان از گسترش این پدیده جلوگیری کرد. هم‌چنین با آموزش عمومی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای شهروندان می‌توان تا حدودی از پیشرفت آن جلوگیری نمود.

مبلمان شهری بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است. در طراحی مبلمان شهری فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت می‌گردد و به نیازهای افراد ویژه به‌طور مثال معلولان و جانبازان و سالخوردگان توجه می‌شود.

(جغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴)

۹۴- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۱۴۰۰)

«دسترسی عادلانه همه مردم به حمل‌ونقل با کم‌ترین هزینه»، مستلزم رعایت ویژگی «توجه به عدالت در توسعه» به منظور دسترسی به تعادل در توزیع امکانات و همین‌طور «توجه به نیازهای حال و آینده» جمعیت در مناطق مختلف کشور است.

(جغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

۹۵- گزینه «۳»

(مهمر ملک‌آزادی - بیربند)

داده‌ها و اطلاعات دو مؤلفه دارند:

۱- موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی).

۲- دارای ویژگی‌هایی هستند (داده‌های توصیفی).

گزاره (الف) جزء داده‌های توصیفی و گزاره (ب) به دلیل نام بردن چندین مکان و هم‌چنین مشاهده موقعیت نسبی گل‌فشان‌ها با این مکان‌ها، جزء داده‌های مکانی است.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت پغرافیا، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۹۶- گزینه «۴»

(مهمر ملک‌آزادی - بیربند)

الف) به‌طور کلی حمل‌ونقل هوایی امنیت بسیار زیادی دارد و سوانح آن نسبت به تعداد پروازها بسیار اندک است.

ب) مصرف سوخت در حمل‌ونقل ریلی $\frac{1}{7}$ حمل‌ونقل جاده‌ای است و آلودگی آن برای محیط زیست نیز بسیار کمتر است.

ج) حمل‌ونقل جاده‌ای از نظر دسترسی به نقاط مختلف در مسیر راه و توقف در ایستگاه‌های متعدد، انعطاف بیشتری نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل دارد.

د) امروزه حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی (براساس وزن) را کشتی‌ها انجام می‌دهند و بدون وجود حمل‌ونقل آبی صادرات و واردات این حجم عظیم کالا در جهان امروز امکان‌پذیر نیست.

ه) حمل‌ونقل هوایی، جابه‌جایی انسان و بار از طریق پرواز در آسمان است که از سریع‌ترین شیوه‌های حمل‌ونقل به حساب می‌آید و برای مسافت‌های طولانی و صرفه‌جویی در زمان مناسب است.

(جغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۴۵، ۵۲، ۵۵ و ۵۷)

۹۷- گزینه «۲»

(علیرضا پدرازی)

مطابق تعریف، کانون زمین‌لرزه، عمقی از زمین است که انرژی انباشته شده در سنگ برای اولین بار از آن نقطه آزاد می‌شود.

هرچه عمق کانونی زمین‌لرزه کمتر باشد، یعنی فاصله کانون عمقی زمین‌لرزه از مرکز سطحی آن کمتر باشد، خسارت‌های بیشتری ایجاد می‌شود.

(جغرافیا (۳)، مقارنات طبیعی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

فلسفه دوازدهم

۹۸- گزینه ۱»

(معمد ملک آباری - پیرهنر)

در حوضه‌های گرد، مدت زمان کمتری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند؛ زیرا در حوضه‌های گرد به علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است؛ همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند و موجب سرریز و وقوع سیل می‌شوند برعکس در حوضه‌های کشیده، مدت زمان طولانی‌تری سپری می‌شود تا آب جاری مسافت سرچشمه تا خروجی را طی کند و در نتیجه آب سرشاخه‌ها به تدریج و به‌طور متوالی از حوضه تخلیه می‌شوند.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۹۹- گزینه ۲»

(علیرضا پیرا)

معمولاً خطوط گسلی مهم به سبب انرژی عظیمی که در امتداد آن‌ها نهفته است، پیش از وقوع زمین‌لرزه دچار تنش می‌شوند. تنش‌های موجود در امتداد خط گسل تولید گرما می‌کند. از این رو، تصاویر حرارتی ماهواره‌ای می‌توانند این تغییرات دمایی را در اطراف خطوط گسل ثبت کنند و هشدارهای لازم را بدهند.

(یغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های یغرافیایی، صفحه‌های ۱۱۱ تا ۱۱۳)

۱۰۰- گزینه ۳»

(علیرضا پیرا)

مهم‌ترین علل خشک‌سالی در دهه‌های اخیر:

- گرم شدن آب و هوای کره زمین و بی‌نظمی‌های بارش در نتیجه تغییرات اقلیمی، افزایش جمعیت و مقدار مصرف آب، نبود مدیریت صحیح و بهره‌برداری نادرست از منابع آب سطحی و زیرزمینی.
از میان موارد ذکرشده، موارد (ج) و (د) نمی‌توانند به‌عنوان مهم‌ترین علل خشک‌سالی دسته‌بندی شوند.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه ۹۹)

۱۰۱- گزینه ۳»

(غیروز نزارنهف - تبریز)

اگر وجود عین یا جزء ماهیت بود، حمل وجود بر ماهیت، حمل اولی ذاتی می‌شد. مانند حمل مقدار پیوسته بر مثلث. حمل ۱۸۰ درجه بر مجموع زوایای مثلث و انسان بر ناطق و ناطق بر حیوان، ذاتی نیست.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستگی، صفحه ۵)

۱۰۲- گزینه ۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

واجب‌الوجود بالذات موضوعی است که نسبت به محمول وجود رابطه حتمی دارد، یعنی عقل از قبول خلاف آن سر باز می‌زند، مانند: خداوند. رابطه‌ای که در آن عقل نه ناگزیر به قبول آن است و نه ناگزیر به نفی آن، رابطه امکانی می‌باشد، مانند انسان (رد گزینه‌های «۱» و «۴»). فرشتگان هم ممکن‌الوجود هستند که در حکمت مشاء از آن‌ها به عقول تعبیر می‌شود و ممکن‌الوجود بالذات هستند.

(فلسفه دوازدهم، هیوان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۰۳- گزینه ۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

از نظر هیوم تجربه نمی‌تواند ضرورت علی و معلولی را دریابد، اما تعاقب زمانی آنچه به سبب تداعی، علت و معلول خوانده می‌شود از نظر تجربی مشاهده شده است. هیوم فیلسوف تجربه‌گرای انگلیسی می‌گوید انسان، برای رسیدن به معرفت راهی جز تجربه ندارد و تجربه به ما نشان می‌دهد که علت قبل از معلول باید وجود داشته باشد یعنی باید علت بر معلول تقدم زمانی داشته‌باشد، اما این تقدم زمانی نیست که رابطه علیت را می‌سازد. بلکه انسان‌ها با تکرار توالی و مشاهده مکرر پدیده‌های پشت سر هم، چنین گمان کرده‌اند که رابطه ضروری بین علت و معلول وجود دارد که این ناشی از تداعی ذهن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هیوم می‌گوید: علیت حتی یک مفهوم مستقیم تجربی هم نیست.

گزینه «۳»: هیوم می‌گوید: انسان با تجربه فقط توالی و پشت سر هم آمدن پدیده‌ها را مشاهده می‌کند. ذهن انسان با تکرار توالی عادت کرده که فلان عامل باعث ایجاد فلان پدیده شده است و هیوم این را یک حالت روانی می‌داند.

گزینه «۴»: هیوم معتقد نبود که ضرورت علی و معلولی از ابتدا باید در ذهن باشد، بلکه این اعتقاد دکارت بود.

(فلسفه دوازدهم، هیوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۰۴- گزینه «۱»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

رد سایر گزینهها:

گزینه «۲»: از نظر هیوم، تداعی علیت ناشی از توالی و پشت سر هم آمدن پدیدهها است.

گزینه «۳»: دکارت اصل علیت را فطری می‌داند، نه علت هر معلولی را.

گزینه «۴»: هیوم مخالف عقل محض است.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۰۵- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

علت ناقص به تنهایی وجوددهنده نیست؛ یعنی برای ایجاد معلول ناقص است و به تنهایی نمی‌تواند به معلول هستی ببخشد. این امر مصداقی از صدفه و اتفاق نیست؛ بلکه عدم وجوددهندگی علت «تامه» است که مصداقی از صدفه و اتفاق تلقی می‌شود.

تشریح سایر گزینهها:

گزینه «۱»: اگر تساوی شی نسبت به وجود و عدم برای ایجاد آن کافی بود، دیگر به علت نیازی نبود. چنین فرضی همان صدفه و اتفاق است. (معنای اول اتفاق)

گزینه «۲»: در صورت تحقق علت تامه، معلول ضرورتاً موجود می‌شود. اگر فرض کنیم علت حاضر است اما معلول از آن تخلف می‌کند و به وجود نمی‌آید، در دام صدفه و اتفاق افتاده‌ایم (معنای اول اتفاق).

گزینه «۴»: اصل سنخیت بیان می‌کند که میان جریانات عالم نظم و قانونمندی وجود دارد. نفی اصل سنخیت مساوی با نفی اصل علیت و در نتیجه قبول صدفه و اتفاق است. پس عدم قانونمندی جریانات عالم (نفی سنخیت) مصداقی از صدفه و اتفاق است (معنای دوم اتفاق).

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از پیمان، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۰۶- گزینه «۱»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

استدلال کانت در قالب برهان نظری نیست، بلکه از راه عقل عملی است. بقیه استدلالها (گزینه «۲» از دکارت و گزینه «۳» از ارسطو و گزینه «۴» از افلاطون) از راه عقل نظری خدا را اثبات کرده‌اند.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۶)

۱۰۷- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

از نظر فلاسفه مسلمان، آثار باورمندی به خدا زمانی آشکار می‌شوند که ابتدا وجود خداوند را توسط دلایل برهانی ثابت کنیم و آن‌گاه با توجه به باور عقلی استوار، از فواید آن بهره‌مند شویم. بنابراین از نظر آنان بدون اثبات عقلی و پذیرش آن نمی‌توان از آثار بهره‌مند شد. بنابراین نسبت آن را می‌توان به پذیرش چیزی مانند «کارما» و اعتقاد به حقیقت و سپس تنظیم کردن اعمال به دلیل ترس از آن، دانست.

بررسی سایر گزینهها:

گزینه «۲»: اگر امری شناختنی یا ناشناخته باشد و نشود وجود و آثار آن را شناخت یا اثبات کرد، بنابراین نمی‌شود به آن باورمند نیز بود و در نتیجه نمی‌تواند همان نسبتی را با اعمال و معناداری زندگی انسان داشته باشد که فلاسفه مسلمان به آن معتقدند.

گزینه «۳»: عبارت موجود در این گزینه، یعنی ترس از چیزی (طردشدن توسط خانواده) با وجود این که مطمئن هستیم هرگز وجود ندارد و نخواهد داشت، دقیقاً برعکس آن نسبتی است که فیلسوفان مسلمان میان خدا و معناداری زندگی برقرار می‌دانند.

گزینه «۴»: از نظر فیلسوفان مسلمان نمی‌توان به وجود یا عدم وجود خداوند بی‌اعتنا بود و در عین حال از آثار آن بهره‌مند شد و بنابراین این گزینه نمی‌تواند گزینه درستی باشد.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۰۸- گزینه «۳»

(مهمد رضایی‌زقا)

از نظر فلاسفه مسلمان، باید ابتدا وجود خدا را از طریق عقل و تفکر و اندیشه پذیرفت و سپس با وی ارتباط معنوی برقرار کرد و یک زندگی معنادار و متعالی را سامان داد. وقتی اعتقاد به خدا می‌تواند به زندگی معنا دهد و انسان را وارد مرتبه‌ای برتر از زندگی کند که واقعاً او را از یک راه معقول و درست درک کرده و پذیرفته باشد.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۴۷)

۱۰۹- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

عقل نظری عبارت است از آن جنبه از قوای عقلانی انسان که هست و نیست را می‌شناسد و می‌تواند استدلال کند و علوم نظری را کسب کند. از طرف دیگر عقل عملی خوب و بد، و زشت و زیبا را می‌شناسد و تشخیص می‌دهد. بنابراین عموم استدلال‌ها اعم از ریاضی و تجربی و ... مربوط به عقل نظری خواهند بود. تمییز مکاتب مختلف اخلاقی نیز مربوط به جنبه نظری عقل است و نباید به‌صرف این که موضوع یک چیز اخلاق است، آن را مربوط به عقل عملی دانست.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۵۵)

۱۱۰- گزینه «۴»

(همید سوریان)

در این قبیل سؤالات، ابتدا قسمت اول همه گزینه‌ها و سپس قسمت دوم را بررسی می‌کنیم تا دچار خطا نشویم:

بررسی قسمت اول گزینه‌ها (شباهت)

گزینه «۱»: هر دو فیلسوف تنها راه رسیدن به دانش واقعی را صرفاً روش تجربی می‌دانند. ✓

گزینه «۲»: مطابق یا خلاف واقع بودن یک تصور، فرع بر ناظر بر واقعیت بودن است؛ یعنی تا عبارتی ناظر بر واقعیت نباشد، بررسی این که مطابق واقع است یا خلاف آن، ممکن نیست. بنابراین فقط هیوم می‌تواند چنین گزاره‌ای را بگوید، نه کنت که تصورات فیلسوفان از ماوراءالطبیعه را ناظر بر واقعیت نمی‌داند. ✗

گزینه «۳»: عقل محض از نظر هر دو فیلسوف می‌تواند در حوزه ریاضیات فعالیت کند و مفید باشد. پس مورد تأیید هیچ کدام نیست. ✗

گزینه «۴»: مباحث فلسفی یا هستی‌شناختی هستند یا معرفت‌شناختی (مربوط به وجود ذهنی، نه خارجی). امور هستی‌شناختی چون ناظر به واقعیت‌اند از نظر هر دو فیلسوف قابل اثبات با عقل فلسفی نیستند (کنت این امور را حتی ناظر به واقعیت هم نمی‌داند). ولی امور معرفت‌شناختی چون ذاتاً ذهنی‌اند می‌توانند در فلسفه بررسی شوند و کار خود هیوم و کنت به عنوان فیلسوف پرداختن به همین امور است. ✓

بررسی قسمت دوم گزینه‌ها (تفاوت) (کافی است فقط گزینه‌های «۱» و «۴» بررسی شوند، ولی ما به جهت اهداف آموزشی همه گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم.)

گزینه «۱»: این دیدگاه بیکن است. هیوم و کنت تنها روش را تکیه کردن بر تجربه می‌دانند. ✗

گزینه‌های «۲» و «۳»: دیدگاه هیوم و بر خلاف دیدگاه کنت است. ✓

گزینه «۴»: از نظر هیوم دلایل عقلی محض نادرست‌اند، یعنی نمی‌توانند ادعای ناظر به واقعیت را اثبات کنند، ولی از نظر کنت اساساً این دلایل ناظر

به واقعیت نیستند که درست یا نادرست (مطابق یا مخالف واقع) باشند. ✓

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۵۷)

۱۱۱- گزینه «۱»

(مهمر آقامصالح)

از نظر فیلسوفان مسلمان، ابزار عقل، روش‌هایی مانند استدلال تجربی، تمثیل و برهان عقلی محض دارد.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: انبیاء از طریق وحی به برترین معارف دست می‌یابند.

گزینه «۳»: ما توانمندی‌های عقلی محدود داریم نه این که توانمندی عقل محدود است و متعارض با وحی نیست.

گزینه «۴»: اساس پذیرش هر اعتقاد با عقل است اما راه کسب معرفت منحصر به عقل نیست.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۶)

۱۱۲- گزینه «۴»

(پرگل رهیمی)

فارابی درباره نسبت عقل فعال با دستگاه ادراکی انسان می‌گوید: مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان مانند آفتاب است نسبت به چشم.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۱۳- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

مردم در هر دو مدینه فاضله و جاهله، به دنبال سعادت هستند و این که مدینه به طور کلی در پی تأمین سعادت شهروندان و نیل به سوی آن است، میان هر دو مشترک می باشد. اما تفاوت از تعاریف متفاوت دو مدینه از سعادت برمی خیزد. مردم مدینه جاهله سعادت را صرفاً مربوط به سلامت جسم و فراوانی لذت های دنیوی می دانند، اما در مدینه فاضله سعادت معنوی و اخروی نیز مد نظر قرار دارد. بنابراین نقطه تشابه در این است که مردم در هر دو مدینه به دنبال سعادت اند و نقطه تمایز نیز، تعاریف متفاوت آنان از سعادت است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۲»: این که مردم مدینه فاضله به دنبال سعادت اند از تمایزات میان دو مدینه نیست.

گزینه «۳»: این که سعادت عبارت است از دستیابی به لذت های دنیوی، مختص مدینه جاهله است و نمی تواند نقطه تشابه دو مدینه باشد. همچنین این که مردم به دنبال سعادت اند نیز از نقاط تمایز دو مدینه نیست.

گزینه «۴»: این که حاکم مدینه روحی بزرگ و سرشتی عالی داشته باشد مختص مدینه فاضله است و از نقاط تشابه نیست. همچنین این گزاره که مردم مدینه فاضله صرفاً به دنبال سعادت روحی و اخروی هستند نیز کلاً غلط است.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه های ۷۶ و ۷۷)

۱۱۴- گزینه «۲»

(مهمرب رضایی بقا)

مردم در مدینه فاضله فارابی مانند اعضای یک بدن سالم هستند که هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه ای برعهده دارد و آن وظیفه را به نحو احسن انجام می دهد. پس وظایف به تناسب ظرفیت هر عضو است و جایگاه ها مساوی نیست، اما همان گونه که در اعضای بدن، برخی بر برخی تقدم دارند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی دیگر مقدم اند.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

۱۱۵- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

از نظر ابن سینا دانشمندان علوم طبیعی در کنار علم تجربی باید به علوم الهی و آن قسمی از دانش ها که مربوط به نسبت و رابطه وجودی عالم طبیعی با مبدأ کل جهان، یعنی واجب الوجود می شود، نیز بپردازند. دلیل این توصیه نیز این است که از نظر ابن سینا این کار باعث می شود دانشمندان از سطح ظاهری فراتر روند و به عمق و بطن امور دست یابند. البته این موضوع بدین معنا نیست که ابن سینا با پرداختن به علوم تجربی مخالف باشد، یا آن را برای تحصیل معرفت در مورد روابط پدیده های طبیعی ناکافی بداند یا معتقد باشد که علم الهی انسان را از علوم طبیعی بی نیاز می کند، بلکه بر آن است که محقق باید در کنار علوم طبیعی به علوم الهی نیز بپردازد.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه های ۸۰ و ۸۱)

۱۱۶- گزینه «۴»

(مهمرب رضایی بقا)

به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرطی که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. (نادرستی گزینه ۲) حتی آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می رسد، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می کنند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه های ۸۰ و ۸۱)

۱۱۷- گزینه «۲»

(عمیر سوریان)

دانش فلسفه به طور کلی یک روش و یک موضوع دارد و از این نظر حکمت متعالیه هم با حکمت های مقدم بر خود تفاوتی ندارد، ولی این حکمت از روش شهود و وحی برای تأیید و به عنوان شاهد (صدق) استفاده می کند. از این رو از شواهد صدق بیشتری برخوردار است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: مجموعاً چهار منبع می توان نام برد.

گزینه «۳»: یک عامل دیگر هم نیاز بود و آن انس دائمی صاحب این حکمت با وحی الهی و قرآن کریم است.

گزینه «۴»: تکیه این حکمت فقط بر عقل و استدلال عقلی است و دو طریق دیگر فقط مؤید و شاهد هستند.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۹۱)

۱۱۸- گزینه «۲»

(عمید سوریان)

در صورت اصیل بودن وجود و ماهیت، هر واقعیتی هم مصداق وجود خواهد بود و هم مصداق ماهیت. از طرفی چون این دو مفهوم حقیقتاً با هم مغایرت دارند، پس مصادیق آن‌ها هم متفاوت خواهند بود. پس هر واقعیتی، دو واقعیت خواهد شد؛ یکی وجود و یکی ماهیت. پس واقعیت واحدی وجود نخواهد داشت.

همچنین اگر هم وجود اعتباری باشد و هم ماهیت یا اگر هر دو مفهوم ساخته ذهن باشند، هیچ‌یک از مفاهیمی که در مواجهه با واقعیت در ذهن شکل می‌گیرند، مصداق واقعی نخواهند داشت و بنابراین ارتباط شناختی و مفهومی ما با واقعیت قطع خواهد شد و هیچ واقعیتی قابل شناخت نخواهد بود. بنابراین قسمت دوم گزینه‌های «۲ و ۳» درست‌اند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر وجود وجه اشتراک نباشد، همچنان هر واقعیتی یک واقعیت واحد است ولی واقعیتی که هم از حیث وجود و هم از حیث ماهیت با دیگر واقعیات متفاوت است. همچنین در صورت واقعی بودن توأمان وجود و ماهیت، یک واقعیت، دو واقعیت خواهد بود که هر دو قابل شناخت‌اند.

گزینه «۲»: در صورت اصیل نبودن مفهوم وجود، همچنان هر واقعیتی می‌تواند یک واقعیت واحد باشد که مصداق ماهیت آن واقعیت است، نه مصداق وجودش.

گزینه «۴»: از نظر ملاصدرا عامل وحدت و کثرت هر دو همان وجود است و در عین حال وحدت واقعیت واحد هم محفوظ است زیرا وجود یک واقعیت است که دارای مراتب مختلفی است و هر مرتبه را نیز می‌توان یک واقعیت واحد دانست. همچنین در صورت یکسان بودن وجود و ماهیت، همچنان واقعیت قابل شناخت خواهد بود، ولی فقط یک جنبه خواهد داشت.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۶)

۱۱۹- گزینه «۲»

(علیرضا نصیری)

پس از سقوط دولت صفویان نابسامانی‌هایی ایران را فرا گرفت که تا اواخر دوره قاجار نیز ادامه داشت و این موضوع سبب شد که فلسفه و فلسفه‌ورزی که رواجی دیرین در سرزمین ایران داشت، به رکود کشیده شود. اما در اواخر دوره قاجار که با ورود فلسفه‌های جدید اروپایی به ایران مقارن گشت، فلسفه در ایران رواجی دوباره یافت و سبب آن این بود که ورود این آراء و اندیشه‌ها حکیمان مسلمان را که از ذخایر غنی فلسفه در تاریخ خود برخوردار بودند، بر آن داشت که به ارزیابی این اندیشه‌ها با توجه به نظام فکری خود و آن‌چه از گذشتگان برای ایشان به یادگار مانده است، بپردازند که موجب رونق مجدد فلسفه شد.

(فلسفه دوازدهم، کلمات معاصر، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

۱۲۰- گزینه «۱»

(عمید سوریان)

علامه برای تبیین بیشتر آیات و برای پیوند با مسائل روز، به مباحث مستقل فلسفی (نه برگرفته از آیات) نیز می‌پردازد (رد گزینه «۴») و مجموعه‌ای غنی از مباحث فلسفی را در کنار تفسیر آیات ارائه می‌دهد.

گزینه «۲»: این تفسیر در قرآن انسجام ایجاد نمی‌کند، بلکه با تفسیر هر آیه به کمک دیگر آیات، انسجام خود قرآن را نشان می‌دهد.

گزینه «۳»: سبک تفسیر قرآن به قرآن ابتکار خود علامه نبود، بلکه ایشان این روش را از مرحوم قاضی فرا گرفته بودند.

(فلسفه دوازدهم، کلمات معاصر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)